

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle maakaasumarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle maakaasumarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 50/2017 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Lakialoite LA 1/2016 vp Markku Eestilä kok Lakialoite laiksi sähkömarkkinalain 119 §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 3/2016 vp Hanna Sarkkinen vas ym. Lakialoite laiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta
- Toimenpideoite TPA 3/2016 vp Aino-Kaisa Pekonen vas ym. Toimenpideoite sähkönsiirtomaksujen kohtuullistamisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylijohtaja Riku Huttunen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö
- osastopäällikkö, ylijohtaja Eero Heliövaara, valtioneuvoston kanslia
- suurlähettiläs Pekka Orpana, ulkoasiainministeriö
- johtaja Antti Paananen, Energiavirasto
- energia-asiamies Timo Vapalahti, Huoltovarmuuskeskus
- erikoistutkija Jussi Pääkkönen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- toimitusjohtaja Herkko Plit, Baltic Connector Oy
- kehityspäällikkö Bengt Söderlund, Caruna Oy
- toimitusjohtaja Tomi Yli-Kyyny, Caruna Oy
- talous- ja rahoitusjohtaja Jan Montell, Fingrid Oyj
- toimitusjohtaja Johanna Lamminen, Gasum Oy
- toimitusjohtaja Arto Pajunen, Järvi-Suomen Energia Oy
- toimitusjohtaja Reino Huusko, Loiste-yhtiöt
- energiajohtaja Jussi Hintikka, Neste Oyj
- toimitusjohtaja Arto Gylén, PKS Sähkönsiirto Oy
- toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

- johtaja Kenneth Hänninen, Energiateollisuus ry
- lakimies Timo Niemi, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry
- energia- ja päästökauppa-asiantuntija Tuomas Tikka, Metsäteollisuus ry
- toiminnanjohtaja Toivo Hurme, Paikallisvoima ry
- toimitusjohtaja Hannu Kauppinen, Suomen Kaasuyhdistys ry
- suojeleasiantuntija Otto Bruun, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kuntaliitto
- Elenia Oy
- Fortum Oyj
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Kemianteollisuus ry
- RAKLI ry
- Suomen Biokaasuyhdistys ry
- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Suomen Omakotiliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maakaasumarkkinalaki, laki maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä, laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta, laki sähkömarkkinalain muuttamisesta sekä laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Voimassa oleva maakaasumarkkinalaki vastaavasti kumottaisiin.

Esityksen päätavoitteena on avata maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinat kilpailulle ja antaa säännökset Suomen soveltamien maakaasumarkkinadirektiivin eristyneiden markkinoiden poikkeuksien päättymisestä. Keskeisiä markkinoiden avaamiseen liittyviä muutoksia olisivat verkoon pääsy maakaasun siirto- ja jakeluverkoissa, pääsy maakaasuverkon ulkopuolella sijaitseviin nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoihin sekä maakaasun siirtoverkon eriyttäminen maakaasun toimittamisesta ja tuotannosta. Esityksen toisena keskeisenä tavoitteena olisi maakaasun kilpailukyvyyn parantaminen maakaasun tukku- ja vähittäismyynnin sääntelyä keventämällä. Maakaasun tukku- ja vähittäismyynnin hinnoittelun erityissääntelystä luovuttaisiin suurelta osalta.

Suomen maakaasumarkkinat avattaisiin kilpailulle Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoita koskevien säännösten mukaisesti vuoden 2020 alusta eli siinä vaiheessa, kun putkiyhteys Suomesta Baltian maiden kaasuverkkoon arvioidaan otettavan käyttöön. Maakaasumarkkinalakiin esitetään sisällytettäväksi säännökset, joiden mukaan markkinoiden avaamiseen liittyvien unionin maakaasun sisämarkkinalainsäädännön poikkeusten soveltaminen päättyisi Suomessa. Esityksessä säädettäisiin kaikille etäluettavan mittauksen piirissä oleville asiakkaille pääsy maa-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

kaasuverkkoihin. Maakaasuverkkojen sääntelyä kevennettäisiin sisällyttämällä lakiin säännökset suljetuista jakeluverkoista ja erillisistä linjoista. Maakaasumarkkinalakiin esitetään myös säännöksiä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun ja nesteytetyn maakaasun markkinoille pääsystä. Poikkeusten päättymisen seurauksena myös maakaasun siirtoverkkoihin pääsyä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen säännöksiä alettaisiin soveltaa Suomessa kokonaisuudessaan.

Uudessa laissa maakaasun siirtoverkonhaltijan siirtoverkko eriytettäisiin maakaasun tuotannosta ja myynnistä maakaasumarkkinadirektiivin niin sanotun tosiasiallisen eriyttämisen mallin mukaisesti. Siirtoverkonhaltijan omistuksen eriyttämistä koskevien säännösten noudattamista valvotaisiin siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa menettelyssä.

Maakaasumarkkinalaissa olisi säännökset kolmansien osapuolien pääsystä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoihin. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoihin pääsy toteutettaisiin Energiaviraston ennalta vahvistamiin julkisiin tariffeihin perustuvan järjestelmän mukaisesti. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoihin pääsyn ehdot vahvistettaisiin kullekin terminaalille erikseen. Esityksen mukaan pääsy koko palveluketjuun olisi nesteytetyn maakaasun toimittajien ja käyttäjien käytettävissä.

Maakaasun toimitusta koskevaa sääntelyä karsittaisiin luopumalla hinnoittelun sääntelystä maakaasun tukkumyynnissä sekä rajaamalla vähittäismyynnissä hinnoittelun sääntely koskemaan ainoastaan pienille käyttäjille ja suoraan asumiskäyttöön toimitettavaa maakaasua.

Esityksessä ehdotetaan maakaasumarkkinalakiin lisättäväksi säännökset maakaasumarkkinoiden uudeksi markkinamalliksi. Maakaasumarkkinoiden avaamista koskevat säännökset perustuisivat yhteenliitettyjen kansallisten markkinoiden malliin, josta voitaisiin siirtyä myös Suomen ja Baltian maiden yhteiseen maakaasumarkkina-alueeseen. Laissa säädettäisiin niin sanottuun syöttö-otto-tariffijärjestelmään perustuvista maakaasumarkkinoista, joilla siirtovelvollisuuden piirissä olevat toimijat voisivat hankkia maakaasua eri lähteistä. Lakiin lisättäisiin säännökset kansallisesta markkinapaikasta, tasapainotuspalveluista, siirtokapasiteetin jakamisesta ja maakaasukaupan edellyttämästä tiedonvaihdosta. Lakiin lisättäisiin tarkemmat säännökset myös kuluttajien oikeuksista ja kuluttajien tekemistä maakaasusopimuksista.

Esityksen mukaan sähkömarkkinalakiin ja maakaasumarkkinalakiin lisättäisiin säännökset, jotka rajoittavat sähköä ja maakaasun siirron ja jakelun maksujen korotuksen 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson aikana enintään 15 prosenttiin siirron tai jakelun verollisesta kokonaishinnasta. Korotuksen hyväksyttävää määrää arvioitaisiin tällöin pääsääntöisesti tyyppikäyttäjä- tai verkonkäyttäjryhmittäin.

Uusi maakaasumarkkinalainsäädäntö on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Siirtoverkonhaltijan eriyttämistä ja maakaasumarkkinoiden avaamista kilpailulle koskevat säännökset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2020. Sähkömarkkinalain muuttamisesta annettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Lakialoitteet

LA 1/2016 vp

Lakialoitteessa on ehdotettu sähkömarkkinalain 119 §:n muuttamista. Lakialoitteessa todetaan, että voimassa olevan lain siirtymäaika säännös velvoittaa jakeluverkon haltijoita lyhyessä ajassa tekemään merkittäviä investointeja jakeluverkkoonsa, jotta ne täyttäisivät lain 51 §:n mukaiset velvoitteet. Investointipaineen pienentämiseksi siirtymäaikoja on esitetty väljennettäväksi.

LA 3/2016 vp

Lakialoitteessa on ehdotettu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamista niin, että laissa määritettäisiin kohtuullinen sähkön siirtohinnan vuosikorotustaso. Aloitteen mukaan Energiaviraston tehtävänä on erityisesti vahvistaa sähkön siirtohinnan kohtuullisuus, mikä aloitteen mukaan merkitsee sitä, ettei sähkön siirrosta kuluttajalta perityn hinnan vuosittainen korotus saisi ylittää 10 prosenttia eikä 15 prosenttia Energiamarkkinaviraston nelivuotisella tarkastelujaksolla.

Toimenpideoite

TPA 3/2016 vp

Toimenpideoite koskee sähkönsiirtomaksujen kohtuullistamista. Aloitteessa on katsottu, että hinnankorotukset ovat kohtuuttomia ja kohdistuvat epäoikeudenmukaisesti. Aloitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sähkönsiirron hintojen kohtuullistamiseksi, ja esitetään mahdollisia keinoja, kuten hinnankorotuskattoa, tämän toteuttamiseksi. Toimenpideoitteessa viitataan myös talousvaliokunnan mietintöön, jossa veloitetaan Energiavirasto seuraamaan siirtohintojen kehitystä ja hallitus tarvittaessa puuttumaan kohtuuttomiin hinnankorotuksiin. Aloitteessa esitetään myös pohdittavaksi, ovatko nykyisen lainsäädännön mukaiset vaatimukset verkko-yhtiöille ylimitoitettuja ja tarpeettoman suuria kustannuksia tuottavia. Aloitteessa on lisäksi pidetty ongelmallisena monopoliluonteisen yrityksen mahdollisuutta kerätä ylisuuria voittoja.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen lähtökohdat ja tavoitteet

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden avaaminen kilpailulle. Esitys merkitsisi samalla Suomen soveltamien maakaasumarkkinadirektiivin eristyneiden markkinoiden poikkeuksien päättymistä. Ehdotuksella pyritään parantamaan maakaasun kilpailukykyä tukku- ja vähittäismyynnin sääntelyä keventämällä.

Esityksen taustalla ovat Suomen pitkäaikaiset maakaasua koskevat energiapoliittiset tavoitteet: hankinnan monipuolistaminen, huoltovarmuuden parantaminen sekä kilpailun saaminen kaasun tarjontaan. Talousvaliokunta pitää tavoitteita kannatettavina.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Maakaasumarkkinaa koskevien ehdotusten lähtökohtana ja keskeisenä muutostarpeena on putki-maakaasun heikentynyt kilpailukyky energiamarkkinoilla. Maakaasu kilpailee erityisesti energian tuotannossa muiden polttoaineiden kanssa, ja maakaasun kulutus on vähentynyt noin kolmasosalla 2010-luvun aikana. Tarpeeseen edistää maakaasun hyödyntämistä vaikuttaa myös kivihiiilen energiakäytöstä luopuminen, joka vaikuttaa sähköjärjestelmän säätökykyyn. Lisäksi on tärkeää luoda edellytyksiä nesteytetyn maakaasun (LNG) ja biokaasun hyödyntämiselle. Tavoitteena on myös monipuolistaa maakaasun hankintakanavia ja parantaa huoltovarmuutta. Suomi liittyisi osaksi maakaasun sisämarkkinoita, minkä odotetaan heijastuvan kaasun hinnoitteluun.

Maakaasumarkkinoiden kehittämisen kannalta ratkaiseva tekijä on Suomen ja Baltian välisen putkiyhteyden valmistuminen, jonka on arvioitu ajoittuvan vuoden 2020 alkuun. Tämän ns. Balticconnector-kaasuputken rakentaminen käytännössä mahdollistaa kaasumarkkinoiden avaamisen ja uudistamisen. Ehdotuksen lähtökohtana on kaasumarkkinadirektiivin poikkeuksista luopuminen ja kaasumarkkinoiden avaaminen kilpailulle kokonaisuudessaan vuoden 2020 alusta lähtien. Tämä merkitsisi putkikaasun hintasäätelystä luopumista, kaasun markkinapaikkojen käyttöönottoa ja sisämarkkinasääntöjen soveltamista. Samalla siirtoverkko eriyttäisiin kaasun myynnistä. Tavoitteena on mahdollistaa siirtymä kohti Suomen ja Baltian alueellisia kaasumarkkinoita.

Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset sähkö- ja maakaasumarkkinalakiin lisättäviksi säännöksiksi, jotka rajoittavat sähkön ja maakaasun siirron ja jakelun maksujen korotuksen 12 kuukauden tarkastelujakson aikana enintään 15 prosenttiin siirron tai jakelun verollisesta kokonaishinnasta. Esityksessä on lisäksi ehdotettu sähkömarkkinalain 119 §:n jakeluverkon toimintavarmuutta koskevan siirtymäsäännöksen muuttamista.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin muutoksina. Talousvaliokunta esittää hylättäviksi lakialoitteet LA 1/2016 vp ja LA 3/2016 vp ja toimenpidealoitteen TPA 3/2016 vp.

Maakaasumarkkinoiden avaaminen kilpailulle

Suomen maakaasumarkkinoita ei ole tällä hetkellä avattu kilpailulle, ja Suomi soveltaa maakaasumarkkinadirektiivin eristyneiden markkinoiden poikkeusta. Putkimaakaasulla ja LNG:llä ei ole kilpailevan myyjän pääsyä maakaasuverkkoihin. Biokaasulla verkkoonpääsy periaatteessa on, mutta nykytilaa ei ole pidetty riittävänä syrjimättömän verkkoonpääsyn ja markkinoiden toimivuuden kannalta. Kilpailuolosuhteisiin vaikuttaa myös se, ettei siirtoverkkoa ole tällä hetkellä eriytetty maakaasun myynnistä ja maakaasun myyntihinnat ja -ehdot ovat säänneltyjä. Samoin kilpailullisten markkinoiden rakenteet, kuten markkinapaikat, puuttuvat.

Esityksen valmistelun yhteydessä on tarkasteltu erilaisia maakaasumarkkinoiden kehittämismalleja. Keskeisinä vaihtoehtoina ovat olleet 1) markkinoiden avaaminen, kun Balticconnector-kaasuputki otetaan käyttöön, minkä arvioidaan toteutuvan vuoden 2020 alusta, ja 2) markkinoiden avaaminen, kun sekä Balticconnector-putki että Liettuan ja Puolan välinen yhdysputki otetaan käyttöön, minkä arvioidaan toteutuvan vuoden 2021 kuluessa. Periaatteessa markkinoiden avaaminen kansalliselta pohjalta olisi lisäksi mahdollista jo ennen näitä ajankohtia.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Esityksessä on päädytty ehdottamaan markkinoiden avaamista kilpailulle vuoden 2020 alusta eli siinä vaiheessa, kun putkiyhteys Suomesta Baltiaan arvioidaan otettavaksi käyttöön. Talusvaliokunnan kuulemat asiantuntijat ovat esittäneet osin eriäviä käsityksiä markkinoiden avaamisen todennäköisistä vaikutuksista ja ehdotetusta markkinoiden avaamisen toteuttamistavasta. Huolenaiheet liittyvät erityisesti markkinoiden avaamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja siihen, ettei markkinoiden avaaminen vielä itsessään riittäisi synnyttämään tosiasiallisesti kilpailullisia kaasumarkkinoita, ellei yhteys Keski-Euroopan kaasumarkkinoille toteudu samalla. Talusvaliokunta toteaa, että nämä näkökohdat otetaan huomioon hankkeen jatkovalmistelussa. Ristiriitaisia käsityksiä on esitetty erityisesti Puolan ja Liettuan välisen yhdysputken (GIPL) rakentamisesta. Toisaalta valiokunta on saanut selvitystä Liettuan ja Puolan sitoutumisesta hankkeeseen, hankkeelle myönnetystä EU-rahoituksesta ja tavoitteesta ottaa putki käyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä. Toisaalta osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista on pitänyt putken toteutumisen ajankohtaa epävarmana ja katsonut, että kustannusnäkökulmasta siirtoverkon eriyttämistä ei kannattaisi Suomessa tehdä ennen kuin varmuus GIPL-putken toteutumisesta on olemassa. On arvioitu myös, että Suomen maksettaviksi pyrittäisiin saamaan Baltian kaasuinfrastruktuurin kehittämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Perustelut kilpailun avaamiselle ehdotetulla tavalla ovat sekä oikeudellisia että taloudellisia. Oikeus soveltaa maakaasumarkkinadirektiivin eristyneiden markkinoiden poikkeusta päättyy Suomen osalta ilman eri toimenpiteitä, kun pääasiallisen ulkopuolisen toimittajan markkinaosuus laskee 75 prosenttiin tai alle sen. Talusvaliokunta arvioi saamansa selvityksen perusteella, että jo Balticconnector-kaasuputken valmistuminen mahdollistaa 25 prosentin markkinaosuuden ylittävän uuden maakaasun tuontilähteen Suomeen Liettuassa sijaitsevasta Klaipedan nesteytetyn maakaasun terminaalista. Joka tapauksessa poikkeukset päättyisivät ilman erillisiä toimenpiteitä viimeistään silloin, kun Balticconnectoria ja Puolan ja Liettuan välistä GIPL-putkea koskevat hankkeet toteutuvat. Talusvaliokunta katsoo, että markkinoiden avaamisen jättäminen jälkimmäiseen ajankohtaan johtaisi oikeudellisesti epävarmaan tilanteeseen: tämä edellyttäisi maakaasumarkkinadirektiivin 49 artiklan tulkintaa niin, että Klaipedan terminaalien tuontikapasiteetin ei katsottaisi vaikuttavan maakaasun toimittajien markkinaosuuksiin Suomessa. Lisäksi voidaan arvioida, ettei poikkeusten jatkaminen toisi merkittävää lisäarvoa, vaan merkitsisi lähinnä markkinoiden avaamisen viivästyistä, koska poikkeuksista luopuminen olisi joka tapauksessa lähivuosina edessä.

Euroopan komissio on myöntänyt Balticconnector-hankkeeseen 187,5 miljoonan euron investointituen Verkojen Eurooppa -rahoitusvälineestä. Tämä kattaa 75 prosenttia putken rakentamiskustannuksista. Talusvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että markkinoiden avaamisen jättäminen nyt esitettyä myöhempään ajankohtaan olisi ongelmallista myös sen vuoksi, että EU:n rahoitustuki Balticconnector-kaasuputkelle on myönnetty osaksi nimenomaan maakaasumarkkinoiden avaamista ja Suomen ja Baltian kaasumarkkinoiden yhteenliittämistä varten. Markkinoiden avaamatta jättäminen voisi viime kädessä vaarantaa tämän rahoituksen.

Talusvaliokunta katsoo, että myös toimivan kilpailumekanismen näkökulmasta nyt esitettyä myöhempää markkinoiden avaamisajankohtaa olisi vaikeaa perustella. Mikäli suljetun verkon poikkeuksia jatkettaisiin, Balticconnector-putken siirtokapasiteetti voisi jäädä aluksi käyttämättä eikä maakaasukauppa pääsisi kehittymään. Maakaasumarkkinoiden avaaminen kilpailulle ja nii-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

den kehittäminen maakaasun sisämarkkinoiksi on prosessi, joka etenee samanaikaisesti sekä Suomessa että muualla Euroopassa kansallisin ja EU-tason toimenpitein.

Vaikutukset maakaasun hintaan ja muihin kustannuksiin

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille toisistaan poikkeavia arvioita markkinoiden avaamisen vaikutuksista maakaasun hintaan ja muihin kustannuksiin. Myöskään hallituksen esityksen arvio esityksen vaikutuksista ei ole täysin yksiselitteinen. Suomen ja Baltian markkinoiden integroitumisen ei välittömästi odoteta alentavan Suomen tukkuhintaa. Maakaasun hintataso Baltian maissa on ollut perinteisesti noin 20—30 prosenttia Suomea korkeampi. Suoraviivainen historiallinen vertailu ei kuitenkaan ole tulevan kilpailuasetelman näkökulmasta perusteltua ottaen huomioon erityisesti komission viimeaikaiset venäläiseen kaasuntoimittajaan kohdistamat kilpailuvalvonnan toimet, maakaasun sisämarkkinoiden kehitys ja markkinaintegraatio. Vuoden 2016 aikana Baltian ja Suomen hintaero on kaventunut. Tässä kehityksessä voivat osaltaan näkyä Liettuan LNG-terminaalien vaikutukset. Lisäksi Keski- ja Länsi-Euroopan markkinoilta samoin kuin nesteytetyn maakaasun hinnoittelusta tuleva paine vaikuttanee pitkällä tähtäimellä myös Suomessa hintoja laskevasti. Talousvaliokunnan on ollut vaikea hahmottaa maakaasun hintavaikutuksia olennaisesti poikkeavien asiantuntija-arvioiden pohjalta. Jatkovalmisteluissa tulisivat selvittää perusteellisemmin tuottajamaiden hinnoittelumahdollisuuksia eri tilanteissa ja hinta- ja kustannusvaikutuksia.

Talousvaliokunta pitää saamansa selvityksen perusteella todennäköisenä, että markkinoiden avaaminen ja eurooppalaisten markkinoiden integraatio pitkällä tähtäimellä laskevat suomalaisten loppukäyttäjien maakaasun hintoja. Vaikka markkinat aluksi kärsisivätkin korkeasta keskittymisasteesta, markkinoiden avaaminen mahdollistaa alalle tulon ja normaalin kilpailumekanismin toiminnan.

Markkinoiden avaamisesta aiheutuu paitsi hintavaikutuksia myös erilaisia hallinnollisia kustannuksia. Kilpailuun perustuvien markkinoiden luominen aiheuttaa kustannuksia sekä kaasualan yrityksille, kaasun käyttäjille että viranomaisille. Kustannuksia aiheuttaa erityisesti energianhallintajärjestelmien ja maakaasukaupan tiedonvaihtoon liittyvien järjestelmien uudistaminen. Maakaasun tukkumyyjän ja siirtoverkonhaltijan Gasum Oy:n myyntitoimintojen ja siirtotoiminnan energianhallintajärjestelmien eriyttämisen on yhtiön mukaan arvioitu maksavan 4—6 miljoonaa euroa.

Keskeisenä huolenaiheena ovat nousseet esille myös Baltian kaasuinfrastruktuurin investointitarpeet ja -suunnitelmat sekä niistä mahdollisesti Suomelle aiheutuvat kustannukset. EU:n energiainfrastruktuureja koskeva asetus mahdollistaa kustannustenjaon yhteisen edun hankkeille (ns. PCI-hanke), jos kahteen tai useampaan maahan vaikuttava, kokonaisuutena nettohyötyä aiheuttava hanke aiheuttaa negatiiviseksi jäävän hyödyn hankkeen toteuttavaan maahan. Perusteena kustannusten kohdistamiselle Suomeen olisi siis se, että Suomen katsottaisiin hyötyvän PCI-statuksen saaneesta Baltian kaasuinfrastruktuurista. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella kustannusten kohdistaminen Suomeen edellyttäisi kuitenkin Suomen saavan nettohyötyä hankkeesta. Lisäksi energiainfrastruktuurihankkeiden ns. PCI-hankkeeksi nimeäminen edellyttäisi kunkin maan suostumusta, ja jäsenvaltioilla on veto-oikeus niiden hankkeiden osalta, joista voi tulla kustannuksia niiden alueelle. Talousvaliokunta pitää keskeisenä, että Suomi päättää

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

erikseen mahdollisesta osallistumisesta ja kustannusten jakamisesta suhteessa Baltian kaasuinfrastruktuurin kehittämishankkeisiin.

Biokaasun verkkoonpääsy

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty osin ristiriitaisia käsityksiä ehdotuksen vaikutuksista biokaasumarkkinoiden toimivuuteen. Vaikka biokaasulla jo nykyisellään on verkkoonpääsy ja maakaasuverkkoon on jo liitetty biokaasulaitoksia, hallituksen esityksen lähtökohdiana on, etteivät nykyiset mekanismit ole riittäviä syrjimättömän verkkoonpääsyn ja toimivien markkinoiden turvaamiseksi. Ehdotus parantaisi biokaasun markkinoille pääsyä ja mahdollistaisi markkinat, joissa verkoissa toimii useita myyjiä.

Osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista on kuitenkin pitänyt nykytilaa riittävänä ja katsonut, ettei markkinoiden avaamista ja toimintojen eriyttämistä tulisi tehdä esitetyssä aikataulussa. Myös esityksen vaikutusarviointia biokaasun osalta on pidetty puutteellisena. Talousvaliokunta pitää biokaasua keskeisenä energiamuotona, joka mahdollistaa siirtymää fossiilisista polttoainesta uusiutuvaan energiaan, ja korostaa biokaasun syrjimättömän verkkoonpääsyn turvaamista. Valiokunta pitää valitettavana, että biokaasun merkitystä ja ehdotusten vaikutuksia biokaasumarkkinoihin on käsitelty hallituksen esityksessä varsin kapeasti. Valiokunta katsoo kuitenkin, että markkinoiden avaaminen esitetyllä tavalla todennäköisesti turvaa syrjimättömän verkkoonpääsyn ja biokaasumarkkinoiden kehittymisen paremmin kuin markkinoiden avaamisen lykkääminen nyt esitetyistä. Valiokunta pitää toisaalta tärkeänä, että ehdotus vaikuttaa biokaasualaan vain niissä tilanteissa, joissa biokaasua syötetään maakaasuverkkoon kuljetettavaksi, eikä muutoin aseta rajoituksia biokaasun käytön kehittämiseksi.

Kaasuinfrastruktuurin kehittäminen ja yhtiöjärjestelyt

Suomessa toimii tällä hetkellä kaksi valtion kokonaan omistamaa kaasuyhtiötä, Gasum Oy ja Baltic Connector Oy. Talousvaliokunta pitää keskeisenä, että Suomen maakaasuinfrastruktuuria kehitetään kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon olemassa oleva kaasuputkiverkosto sekä Balticconnector-yhdysputki. Tämä edellyttää saumatonta yhteistyötä eri toimijoiden, työ- ja elinkeinoministeriön, valtioneuvoston kanslian, Gasumin ja Baltic Connectorin välillä. Talousvaliokunta painottaa, että valmistelut Gasumin siirtoverkkotoiminnan eriyttämiseksi, perustettavan uuden siirtoverkkoyhtiön liiketoiminta- ja ansaintamallin kehittämiseksi ja synergian hakemiseksi Baltic Connectorin toimintojen kanssa on syytä aloittaa välittömästi. Siirtoverkkoa tulee kehittää kokonaisuutena. Talousvaliokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena, että Suomessa olisi tulevaisuudessa nykyisten kahden valtio-omisteisen kaasuyhtiön lisäksi myös kolmas erillinen siirtoverkkoyhtiö, vaan pitää tärkeänä käynnistää valmistelutyö Gasumista eriytetyn verkkoyhtiön ja Balticconnectorin toimintojen yhdistämiseksi.

Sähkömarkkinoita koskeva sääntely

Siirtomaksujen korotuskatto. Esityksen taustalla ovat eräiden sähkön ja maakaasun jakelijoiden vuonna 2016 asiakkailleen ilmoittamat poikkeuksellisen suuret hinnankorotukset. Asiasta käytiin laajaa julkista keskustelua, ja korotuksista seurasi suuri joukko valituksia kuluttajariitalautau-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

kuntaan ja kuluttaja-asiamiehelle. Energiavirasto käynnisti asiaan liittyvien muutostarpeiden selvittämisen, ja nyt ehdotetut säännökset on valmisteltu tämän selvityksen pohjalta.

Esityksen mukaan sähkömarkkinalakiin ja maakaasumarkkinalakiin lisättäisiin säännökset, jotka rajoittavat sähkön ja maakaasun siirron ja jakelun maksujen korotuksen 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson aikana enintään 15 prosenttiin siirron ja jakelun verollisesta kokonaishinnasta. Korotuksen hyväksyttävää määrää arvioitaisiin pääsääntöisesti asiakasryhmittäin. Korotuskatto ei oikeuttaisi toistuviin 15 prosentin hinnankorotuksiin. Siirtomaksujen kohtuullisuutta valvottaisiin 4 vuoden valvontajaksoissa, ja Energiavirasto vahvistaisi etukäteen kohtuullisen hinnoittelun perusteet valvontajakson ajaksi. Lisäksi virastolla olisi toimivalta määrätä verkonhaltijalle tullut ylituotto korkoineen palautettavaksi asiakkaille seuraavan valvontajakson aikana.

Keskeisenä muutoksena nykytilaan olisi yksiselitteisten laskentasääntöjen antaminen, mitä voidaan pitää lähtökohtaisesti tavoiteltavana sekä asiakkaiden että lakia soveltavien viranomaisten näkökulmasta. Samalla ennakoitavuus paransi myös verkonhaltijan näkökulmasta. Toisaalta sääntelyllä voidaan arvioida olevan hinnoittelua jäykistävä vaikutus. Hintasääntely sisältää myös riskin siitä, että sallitusta enimmäiskorotusten tasosta muodostuu tosiasiallisesti itseään toteuttava normi hinnankorotusten tasolle. Toisaalta esitetyt valvontamekanismit pienentävät näitä riskejä. Talousvaliokunta pitää esitettyjä sääntelyratkaisuja perusteltuina.

Valiokunta on arvioinut myös esitetyn sääntelyn soveltuvuutta kantaverkonhaltijaan. Esitetyn sääntelyn soveltavuudesta kantaverkonhaltijaan ja sääntelyn tarpeellisuudesta on esitetty osin eriäviä käsityksiä. Talousvaliokunta pitää johdonmukaisena, että sääntely kohdistuisi myös kantaverkonhaltijaan, mutta katsoo, että sääntelyn sovellettavuuden helpottamiseksi on perusteltua muuttaa siirtomaksujen korotusten hyväksyttävän määrän laskentatapaa kantaverkonhaltijan osalta.

Jakeluverkon toimintavarmuutta koskeva siirtymäsäännös. Jakeluverkon toimintavarmuutta koskevan sääntelyn muutosten taustalla on tarve helpottaa mahdollisuutta saada lisäaikaa sähkön toimitusvarmuutta koskeviin investointeihin. Nyt esitettyjen muutosten taustalla on se, ettei vuonna 2013 säädetyllä poikkeusmenettelyllä ole saavutettu sille asetettuja tavoitteita. Siirtymäsäännöksen tavoitteena on helpottaa nimenomaan sellaisten haja-asutusalueilla toimivien jakeluverkkojen kustannuspaineita, joissa sähkökatkojen ehkäiseminen aiheuttaa keskiarvoa enemmän investointeja ja jotka rakentavat pääasiassa ilmaverkkoa.

Talousvaliokunta pitää poikkeussäännöksen soveltamisedellytysten täsmentämistä perusteltuna. Valiokunta pitää keskeisenä helpottaa pääasiassa ilmaverkkoa rakentavien jakeluverkkojen mahdollisuutta saada lisäaikaa sähkökatkojen ehkäisemiseen tehtäviin investointeihin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan siirtohintojen korotustarve eri verkkoyhtiöissä vaihtelee merkittävästi. Sääntelyn tulee varmistaa, että helpotukset kohdistuvat nimenomaan sille jakeluverkonhaltijoiden ryhmälle, jossa korotuspaineet ovat suurimmat.

Poikkeuksen oikean kohdistamisen kannalta valiokunta pitää lisäksi tärkeänä täsmentää poikkeuksen soveltamiselle asetettua lisäedellytystä hallituksen esityksessä ehdotetusta. Hallituksen esityksen mukainen viittaus poikkeuksellisen suuriin kustannuksiin voisi rajata säännöksen soveltamisalaa liikaa ja aiheuttaa toisaalta epävarmuutta poikkeuksen soveltamisedellytyksistä. Va-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

liokunta pitää perusteltuna täsmentää poikkeuksen soveltamisalaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla.

Talousvaliokunta pitää teknologianeutraliteettia tärkeänä sääntelyn lähtökohtana: poikkeussäännöksen muotoilussa tulee ottaa huomioon, ovatko jakeluverkon toimintavarmuutta koskevat laatuvaatimukset toteutettavissa myös muilla, esimerkiksi sähkön varastointiin perustuvilla teknisillä ratkaisulla. Säännöksen soveltaminen ei saa johtaa siihen, että tavoitteiden saavuttamiseksi käytettäisiin vain kalliita verkostoratkaisuja. Valiokunta pitää tärkeänä huomioida alueellisia olosuhteita ja hyödyntää kehittyvää teknologiaa laatuvaatimusten täyttämässä ja edellyttää asian seuraamista. Valiokunta esittää sen vuoksi säännöstä täsmennettäväksi jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla niin, että säännöksestä ilmenisi selkeästi se, että vaatimukset voidaan teknologian kehittyessä täyttää myös muilla kuin esimerkiksi maakaapelointiin perustuvilla ratkaisulla.

Eduskunta-aloitteet. Talousvaliokunta katsoo, että lakialoitteet LA 1/2016 vp ja LA 3/2016 vp ja toimenpideohjelma TPA 3/2016 vp ovat keskeisiltä tavoitteiltaan sähkömarkkinalakiin nyt ehdotettujen 26 a §:n ja 119 §:n muutosten tavoitteita vastaavia. Aloitteissa esitetyt sääntelyratkaisut ovat osin päällekkäisiä ja osin vaihtoehtoisia hallituksen esityksen ehdotusten kanssa. Talousvaliokunta pitää edellä kuvatuilla perusteilla hallituksen esitykseen perustuvia säännöksiä, jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin muutoksin, perusteltuna mallina tavoitteiden toteuttamiseksi ja esittää edellä mainittujen aloitteiden hylkäämistä.

VALIOKUNNAN YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1. Maakaasumarkkinalaki

27 §. Verkonhaltijan varautumissuunnittelu. Maakaasumarkkinalakia koskevaan ehdotukseen ei sisälly säännöstä, jonka perusteella maakaasuverkonhaltijoiden olisi toimitettava laatimansa varautumissuunnitelmat ja niiden päivitykset Energiavirastolle. Sen sijaan sähkömarkkinalain 28 §:n 3 momentissa varautumissuunnitelmien toimittamista on edellytetty. Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että tällainen velvoite, samoin kuin varautumissuunnitelmien päivittämiseksi asetettava selkeä määräaika, parantaisi varautumisen suunnitelmällisuutta ja Energiaviraston mahdollisuuksia valvoa suunnitelmien sisältöä. Talousvaliokunta esittää, että maakaasumarkkinalain 27 §:n 1 momenttia muutetaan niin, että siinä todettaisiin, että varautumissuunnitelma on päivitettävä vähintään kerran viidessä vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Lain 27 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan varautumissuunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kuuden kuukauden kuluessa varautumissuunnitelman vastaanottamisesta vaatia verkonhaltijaa tekemään siihen muutoksia, jos se ei täytä säädettyjä vaatimuksia.

77 §. Maakaasun myyntisopimuksen irtisanominen. Maakaasumarkkinalakiin ehdotetut kuluttajansuojasäännökset vastaavat suurelta osin sähkömarkkinalain kuluttajansuojasäännöksiä. Ehdotetussa 77 §:ssä ei kuitenkaan ole rajoitettu määräaikaisen sopimuksen kestoja. Talousvaliokunta pitää perusteltuna, että määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksen tulee olla irtisanottavissa vastaavasti kuin sähkönmyyntisopimus sähkömarkkinalain 92 §:n 3 momentin mukaan. Li-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

säksi säännöksessä on syytä huomioida tilanne, jossa loppukäyttäjä muuttaa pois maakaasun käyttöpaikasta. Talousvaliokunta esittää, että pykälään lisätään uusi momentti, jonka mukaan kuluttaja saa irtisanoa kahta vuotta pidemmäksi ajaksi tehdyn määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Lisäksi loppukäyttäjällä olisi oikeus irtisanoa sopimus toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta vastaavalla tavalla muuttaessaan pois maakaasun käyttöpaikasta. Hallituksen esityksen mukaisesta 3 momentista tulee 4 momentti, ja siihen lisätään vastaavasti viittaus kuluttajaan.

99 §. Maakaasuverkkolupia koskevat siirtymäsäännökset. Ehdotetussa pykälässä oleva säädöstekninen virhe esitetään korjattavaksi, koska hallituksen esityksessä ehdotettu muotoilu voisi johtaa siihen, että verkkolupaa tulisi hakea myös sellaisten toimijoiden, jotka eivät enää harjoita siirtoverkkotoimintaa 1.1.2020.

4. Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta

26 a §. Sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korottaminen. Hallituksen esityksen lähtökohtana on sähkönsiirron ja -jakelun maksujen korotuskattoa koskevan säännöksen soveltuminen myös kantaverkonhaltijaan. Talousvaliokunta katsoo samoin, ettei ole perusteltua jättää kantaverkonhaltijaa esitetyn sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Ehdotettu asiakasryhmäkohtainen tarkastelu on kuitenkin vaikeasti sovellettavissa kantaverkonhaltijan toimintaan. Sääntelyä voidaan kantaverkonhaltijan näkökulmasta helpottaa lisäämällä kantaverkkoa ja suurjännitteistä jakeluverkkoa koskevaan 26 a §:n 3 momenttiin toissijaiseksi vaihtoehdoksi tarkastelu suhteessa kantaverkon käyttäjien yhteenlaskettuihin siirtomaksuihin asiakasryhmäkohtaisen tarkastelun sijasta.

119 §. Jakeluverkon toimintavarmuutta koskeva siirtymäsäännös. Hallituksen esityksessä on ehdotettu muutettavaksi sähkömarkkinalain 119 §:n siirtymäsäännöstä siten, että pidennyksen saamiseen riittäisi, että toinen pykälän 2 momentissa asetetuista kriteereistä täytyisi. Poikkeuksen voisi siis saada, jos vaatimusten täyttäminen edellyttäisi jakeluverkon haltijalta keskiarvoa merkittävästi suuremman osuuden keski- tai pienjännitejohdoista muuttamista ilmakaapeleista maakaapeleiksi tai sitä, että jakeluverkonhaltija joutuu vaatimusten täyttämiseksi uusimaan enenaikaisesti merkittävän määrän jakeluverkkoa. Vastaavasti hallituksen esityksessä on ehdotettu pidennyksen saamiselle lisäedellytystä niin, että vaatimusten edellyttämistä investoinneista tulisi aiheutua jakeluverkonhaltijalle jakeluverkon käyttäjien määrään suhteutettuna poikkeuksellisen suuret kustannukset verrattuna käyttäjien määrään suhteutettuihin keskimääräisiin kustannuksiin maan jakeluverkossa.

Talousvaliokunta katsoo, että poikkeuksen muotoilun tulee ensinnäkin varmistaa se, ettei sääntelyllä aseteta estettä toteuttaa sähkömarkkinalain 51 §:n vaatimuksia myös muilla keinoilla kuin keski- ja pienjännitejohtojen muuttamisella maakaapeleiksi tai uusimalla enenaikaisesti merkittävän määrän jakeluverkkoa. Valiokunta esittää sen vuoksi, että 119 §:n uutta 3 momenttia muutetaan niin, että siinä viitattaisiin keski- ja pienjännitejohtojen uusimisen sijasta investointeihin, jotka on tehty sähkömarkkinalain 51 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa se, ettei sääntely ohjaa investointeja tiettyihin vaihtoehtoihin, vaan että vaatimukset voidaan teknologian mahdollistaessa täyttää myös esimerkiksi sähkön varastointiin perustuvilla ratkaisuilla.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Talousvaliokunta pitää lisäksi tärkeänä varmistaa, että säännös kohdistuu alkuperäisen tavoitteensa mukaisesti niihin jakeluverkkoihin, joissa sähkömarkkinalaissa edellytettyjen laatuvaatimusten toteuttaminen aiheuttaisi jakeluverkonhaltijoiden keskimäärin tekemiin investointeihin verrattuna merkittävästi enemmän investointeja. Kyse on jakeluverkoista, joissa välimatkat ovat pitkiä ja sähkökäyttäjää on vähän suhteessa jakeluverkon pituuteen. Samalla on varmistettava, että säännös kohdistuu alkuperäisten tavoitteidensa mukaisesti ja ettei poikkeuksen soveltamiskynnys muodostu säännöksen alkuperäistä tavoitetta korkeammaksi. Valiokunta katsoo, että tämä voidaan toteuttaa hallituksen esityksen mukaista sääntelyratkaisua täsmällisemmin rajamalla säännöksen soveltamisala harvaanasutuilla alueilla toimiviin jakeluverkonhaltijoihin niin, että rajausperusteena käytetään keskimäärin yli 200 metrin jakeluverkkoa verkon käyttöpaikkaa kohti. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan säännöksen soveltamispiiriin rajautuisi tällöin enintään noin 20 jakeluverkonhaltijaa. Jakeluverkon pituutta koskeva rajaus kohdistaa säännöksen tarkemmin kuin hallituksen esityksen mukainen käyttäjien määrään suhteutettu kustannus.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 50/2017 vp sisältyvät 2., 3. ja 5. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 50/2017 vp sisältyvät 1. ja 4. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 1, 3/2016 vp sisältyvät lakiehdotukset.

Eduskunta hylkää toimenpidealoitteen TPA 3/2016 vp.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Maakaasumarkkinalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Yleiset säännökset

1 luku

Tavoite, soveltamisala ja määritelmät

1 §

Tavoitteet

Tämän lain tarkoituksena on varmistaa edellytykset tehokkaasti, varmasti ja ympäristön kannalta kestävästi toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille siten, että hyvä maakaasun toimitusvarmuus ja hinnaltaan kilpailukykyisen ja riittävän hyvälaatuisen maakaasun saanti voidaan turvata. Toimivien maakaasumarkkinoiden ensisijaisina keinoina ovat terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaaminen maakaasun toimituksessa ja varastoinnissa sekä kohtuullisten ja tasapuolisten palveluperiaatteiden ylläpito maakaasuverkkojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen toiminnassa.

Maakaasualan yritysten tehtäviin kuuluu huolehtia asiakkaittensa maakaasunhankintaan liittyvistä palveluista sekä edistää omassa ja asiakkaittensa toiminnassa maakaasun tehokasta ja säästäväistä käyttöä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maakaasun ja nesteytetyn maakaasun maahantuontiin, vientiin, siirtoon, jakeluun, toimitukseen ja varastointiin (*maakaasumarkkinat*).

Mitä tässä laissa säädetään maakaasusta, sovelletaan myös sellaiseen uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaan kaasuun ja muuhun kaasuun, jota voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon sekä siirtää ja jaella maakaasuverkossa.

Lain verkonhaltijaa koskevia säännöksiä sovelletaan luvanvaraista maakaasuverkkotoimintaa harjoittavaan elinkeinonharjoittajaan, jolla on hallinnassaan Suomessa sijaitsevaa maakaasuverkkoa. Mainittuja säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta elinkeinonharjoittajaan, jolle Energiavirasto on myöntänyt erillisen linjan maakaasuverkkoluvan tai jonka Energiavirasto on päätöksellään vapauttanut maakaasuverkkoluvasta.

Lain nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoa ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös jakeluverkkoon tai suljettuun jakeluverkkoon liitettyyn nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoon ja sen haltijaan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoon, jota ei ole liitetty maakaasuverkkoon, ja sen haltijaan.

Lakia ei sovelleta maakaasun ja nesteytetyn maakaasun toimittamiseen ja jakeluun liikennettä varten tankkauspisteen kautta.

Lain II ja IV osaa sekä 13 lukua ei sovelleta puolustushallintoon.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maakaasuverkolla* toisiinsa liitetyistä maakaasuputkista ja -putkistoista sekä kaikista niihin kuuluvista säiliöistä, laitteista ja laitteistoista, joiden sisältönä on maakaasu, muodostettua kokonaisuutta, joka on tarkoitettu maakaasun siirtoon tai jakeluun;

2) *maakaasunsiirtoverkolla* maakaasuputkistoa, jossa maakaasua siirretään pääasiallisesti korkeapaineisena, ei kuitenkaan maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettäviä korkeapaineputkistojen osia;

3) *maakaasun jakeluverkolla* paikallista tai alueellista maakaasuputkistoa, jonka kautta maakaasua kuljetetaan vähennetyllä paineella, mukaan lukien maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettävät korkeapaineputkistojen osat;

4) *yhteenliitetyllä verkolla* toisiinsa yhdistettyjä verkkoja;

5) *erillisellä linjalla* yhteenliitettyä verkkoa täydentävää maakaasuputkea;

6) *maakaasun siirrolla* maakaasun siirtämistä asiakkaille toimitettavaksi putkistoissa, jotka sisältävät pääasiassa korkeapaineputkia lukuun ottamatta pääasiassa maakaasun paikalliseen jakeluun käytettäviä korkeapaineputkistojen osia, ei kuitenkaan maakaasun toimitusta;

7) *maakaasun jakelulla* maakaasun siirtämistä paikallisten tai alueellisten putkistojen kautta asiakkaille toimitettavaksi, ei kuitenkaan maakaasun toimitusta;

8) *maakaasuverkkotoiminnalla* liiketoimintaa, jossa toiminnanharjoittaja (*verkonhaltija*) vastiketta vastaan harjoittaa maakaasun siirtotoimintaa maakaasun siirto- tai jakeluverkossa sekä tuottaa ja tarjoaa muita tässä laissa verkonhaltijan tehtäväksi säädettyjä maakaasun siirto- tai jakeluverkkoon perustuvia palveluja niitä tarvitseville;

9) *siirtoverkonhaltijalla* elinkeinonharjoittajaa, joka harjoittaa siirtotoimintaa ja on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä toiminta-alueellaan, sen yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;

10) *jakeluverkonhaltijalla* elinkeinonharjoittajaa, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä toiminta-alueellaan, sen yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;

11) *kuluttajalla* kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa;

12) *uusiutuvista energialähteistä peräisin olevalla kaasulla* biomassasta termisesti valmistettavaa biokaasua, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua sekä mädättämällä syntyvää biokaasua;

13) *maakaasun toimituksella* maakaasun ja nesteytetyn maakaasun myyntiä ja jälleenmyyntiä asiakkaille jälleenmyynti;

14) *maakaasun toimittajalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka toimittaa maakaasua;

15) *vähittäismyynnillä* maakaasun toimitusta jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppukäyttäjille;

16) *kolmannella maalla* muuta valtiota kuin Euroopan unionin jäsenvaltiota;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

17) *määräysvallalla* oikeuksia sekä sopimuksia ja muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet huomioon ottaen antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:

a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;

b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;

18) *maakaasualan yrityksellä* luonnollista ja oikeushenkilöä, joka harjoittaa maakaasun tai nesteytetyn maakaasun, tuotantoa, siirtoa, jakelua, toimitusta, ostoa tai varastointia ja joka on vastuussa harjoittamiinsa toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai ylläpitotehtävistä, ei kuitenkaan loppukäyttäjiä;

19) *varastolla* maakaasualan yrityksen omistamaa tai hoitamaa laitosta, jota käytetään maakaasun varastointiin sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston varastointiin käytettävää osaa tuotantoon käytettävää osaa lukuun ottamatta, ei kuitenkaan laitteistoja, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavan siirtoverkonhaltijan käytettävissä;

20) *varastointilaitteiston haltijalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka varastoi maakaasua ja on vastuussa varaston hoidosta;

21) *nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistolla* vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen, mukaan lukien lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamiseen ja kaasun toimittamiseen sen jälkeen siirtoverkkoon, ei kuitenkaan varastointiin käytettäviä vastaanottoaseman osia;

22) *nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka nesteyttää maakaasua tai tuo, purkaa ja kaasuttaa nesteytettyä maakaasua ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toiminnasta;

23) *lisäpalveluilla* kaikkia siirtoverkkojen, jakeluverkkojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen käyttöön ja toimintaan tarvittavia palveluja ja varastoja kuormituksen tasapainotus, sekoitus ja inerttikaasujen lisääminen mukaan lukien, ei kuitenkaan laitoksia, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavan siirtoverkonhaltijan käytettävissä;

24) *putkilinjavarastoinnilla* kaasun painetta korottamalla tapahtuvaa maakaasun varastointia siirto- ja jakeluverkoissa, ei kuitenkaan varastointia laitteistoissa, jotka ovat tehtäviään hoitavan siirtoverkonhaltijan käytettävissä;

25) *uudella infrastruktuurilla* infrastruktuuria, joka on valmistunut 5 päivänä elokuuta 2003 tai sen jälkeen;

26) *asiakkaalla* maakaasun tukkuasiakasta ja loppukäyttäjää sekä maakaasualan yritystä, joka ostaa maakaasua;

27) *tukkuasiakkaalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka ostaa maakaasua jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon hän kuuluu, ei kuitenkaan siirto- tai jakeluverkonhaltijaa;

28) *loppukäyttäjällä* asiakasta, joka ostaa maakaasua omaan käyttöönsä;

29) *verkon käyttäjällä* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka toimittaa maakaasua verkkoon tai jolle sitä toimitetaan verkosta;

30) *maakaasuntoimitussopimuksella* maakaasun toimittamisesta tehtyä sopimusta, ei kuitenkaan maakaasukaasujohdannaista;

31) *maakaasujohdannaisella* rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on maakaasu.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

II OSA

Maakaasuverkot

2 luku

Maakaasuverkkotoiminnan luvanvaraisuus

4 §

Maakaasuverkkotoiminnan luvanvaraisuus

Maakaasuverkkotoimintaa saa harjoittaa Suomessa sijaitsevassa maakaasuverkossa vain Energiaviraston myöntämällä luvalla (*maakaasuverkkolupa*). Maakaasuverkkolupaa ei voida siirtää toiselle.

Luvanvaraista ei ole kuitenkaan maakaasuverkkotoiminta, jossa maakaasuverkolla hoidetaan vain kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäistä maakaasun toimitusta.

5 §

Maakaasuverkkoluvan myöntäminen

Maakaasuverkkolupa on myönnettävä, jos hakija täyttää hakemuksensa mukaiselle maakaasuverkkotoiminnalle asetetut tekniset, taloudelliset ja organisatoriset vaatimukset. Maakaasuverkkolupa myönnetään toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi.

Maakaasuverkkolupaan voidaan liittää luvan myöntämisen edellytysten kannalta tarpeellisia ehtoja. Maakaasuverkkolupaa tai sen ehtoja voidaan muuttaa luvanhaltijan suostumuksella tai muulloinkin, jos muutos on välttämätön lainsäädännön muuttumisen, muutoksenhakutuomioistuimen antaman ratkaisun tai toiminnan edellytyksissä tapahtuneiden olennaisten muutosten vuoksi.

6 §

Siirtoverkon ja jakeluverkon maakaasuverkkoluvan hakijaa koskevat yleiset vaatimukset

Siirtoverkon ja jakeluverkon maakaasuverkkoluvan hakijan on täytettävä seuraavat yleiset vaatimukset:

- 1) hakija on yhteisö taikka jakeluverkon maakaasuverkkoluvan osalta yhteisö tai kunnallinen laitos;
- 2) hakijan organisaatio vastaa sen harjoittaman maakaasuverkkotoiminnan laajuutta ja luonnetta;
- 3) hakijalla on palveluksessaan riittävä henkilöstö, joka vastaa sen harjoittaman maakaasuverkkotoiminnan laajuutta ja luonnetta;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

4) hakija on nimennyt maakaasuverkolleen käytön valvojan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 39 §:ssä tarkoitetun menettelyn mukaisesti;

5) hakijalla on taloudelliset edellytykset kannattavaan maakaasuverkkotoimintaan;

6) hakijalla on päätösvalta maakaasuverkon käyttöön, ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittaviin varoihin sekä päätösvalta tehdä verkon käyttäjien kanssa liittymissopimuksia ja maakaasuverkkosopimuksia.

Jos hakija harjoittaa maakaasuverkkotoiminnan lisäksi muuta toimintaa tai jos hakija harjoittaa sekä siirtoverkkotoimintaa että jakeluverkkotoimintaa, hakijan on lisäksi esitettävä selvitys siitä, että nämä toiminnot on eriytetty toisistaan siten kuin tässä laissa säädetään.

7 §

Siirtoverkonhaltijaa koskevat lisävaatimukset

Hakijan, joka hakee siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkolupaa, on 6 §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (/) säädetyt vaatimukset siirtoverkonhaltijan riippumattomuudesta. Riippumattomuuden on oltava varmennettu mainitussa laissa ja maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkosetus*, 3 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

8 §

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkolupa

Energiavirasto määrää maakaasuverkkoluvassa yhden siirtoverkonhaltijan maakaasujärjestelmän *järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi*.

Järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi määrättävän on 6 ja 7 §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi ennen luvan myöntämistä osoitettava, että siirtoverkonhaltija on järjestänyt maakaasujärjestelmän tasapainotuspalveluihin, maakaasujärjestelmän taseselvitykseen ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvät tehtävät erillisen toimintayksikkönsä tai kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkoluvassa voidaan asettaa ehtoja, jotka liittyvät sen:

- 1) tehtäviin ja niiden hoitamiseen;
- 2) velvollisuuksiin ja niiden täyttämiseen;
- 3) oikeuksiin ja niiden käyttämiseen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi Energiaviraston myöntämällä luvalla antaa 2 momentissa tarkoitettuja toimintoja toisista ETA-valtioista olevien siirtoverkonhaltijoiden kanssa yhteisesti omistamansa yhden tai useamman osakkuusyhtiön tehtäväksi. Maakaasukaupan keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvät tehtävät voidaan Energiaviraston luvalla antaa myös sähkökaupan vastaavia tehtäviä Suomessa hoitavan toiminnanharjoittajan tehtäväksi. Lupapäätökseen sovelletaan, mitä 5 §:ssä säädetään maakaasuverkkoluvan myöntämisestä ja tämän pykälän 3 mo-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

mentissa järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle maakaasuverkkoluvassa asetettavista ehdoista.

9 §

Suljetun jakeluverkon maakaasuverkkolupa

Suljetun jakeluverkon maakaasuverkkolupa on myönnettävä hakemuksesta hakijalle, joka harjoittaa maakaasuverkkotoimintaa maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella taikka yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella sijaitsevassa jakeluverkossa, jos:

1) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot tai tuotantoprosessi muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden; tai

2) kyseisessä verkossa jaellaan maakaasua ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle taikka niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.

Suljetun jakeluverkon maakaasuverkkolupaa ei kuitenkaan saa myöntää hakijalle, jonka maakaasuverkkossa toimitetaan maakaasua kuluttajille, ellei kysymyksessä ole maakaasun toimitus pienelle määrälle kuluttajia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä hakijaan.

Suljettuun jakeluverkkoon ja suljetun jakeluverkon haltijaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään jakeluverkosta sekä jakeluverkonhaltijasta, jollei erikseen toisin säädetä. Lupapäätökseen sovelletaan, mitä 5 §:ssä säädetään maakaasuverkkoluvan myöntämisestä.

10 §

Erillisen linjan maakaasuverkkolupa

Erillisen linjan maakaasuverkkolupa oikeuttaa luvan hakijan harjoittamaan maakaasuverkkotoimintaa rakentamassaan erillisessä linjassa.

Erillisen linjan maakaasuverkkolupa on myönnettävä hakemuksesta, jos erillinen linja rakennetaan maakaasun toimittamiseksi asiakkaille, joilta alueella toimiva verkonhaltija on evännyt verkkoon pääsyn. Erillisen linjan maakaasuverkkolupaa ei kuitenkaan voida myöntää maakaasuverkkotoiminnan harjoittamiseen valtakunnan rajan ylittävässä siirtoputkessa.

Lupapäätökseen sovelletaan, mitä 5 §:ssä säädetään maakaasuverkkoluvan myöntämisestä.

11 §

Eräiden yhdysputkien vapauttaminen maakaasuverkkoluvasta

Energiavirasto voi yksittäistapauksessa sallia maakaasuverkkotoiminnan harjoittamisen yhdysputkessa ilman maakaasuverkkolupaa määräajaksi, jos verkonhaltijalle on myönnetty 93 §:n mukainen uutta infrastruktuuria koskeva poikkeuslupa. Vapautus voidaan myöntää enintään poikkeusluvan voimassaoloajaksi. Vapautusta ei voida siirtää toiselle.

Energiavirasto voi luvanvaraisuudesta vapauttamista koskevassa päätöksessään asettaa ehtoja, jotka koskevat verkkoon pääsyä kysymyksessä olevassa yhdysputkessa. Verkkoon pääsyä koskevat ehdot voivat liittyä:

- 1) siirtokapasiteetin jakamiseen;
- 2) ylikuormituksesta aiheutuvien tulojen jakamiseen;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

3) yhdysputken käyttäjiltä perittäviin maksuihin.

3 luku

Maakaasuverkon rakentaminen

12 §

Hankelupa valtakunnan rajan ylittävän siirtoputken rakentamiseen

Valtakunnan rajan ylittävän siirtoputken rakentamiseen on haettava kirjallisesti hankelupaa työ- ja elinkeinoministeriöltä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että maan rajan ylittävän siirtoputken rakentaminen on maakaasumarkkinoiden kehityksen ja vastavuoroisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Lupaa myönnettäessä on otettava huomioon hankkeen merkitys maakaasun sisämarkkinoille.

Luvassa ei määritellä siirtoputken reittiä. Hankelupaan voidaan liittää luvan edellytysten kannalta tarpeellisiksi katsottavia ehtoja. Hankelupaa ei voida siirtää toiselle ilman ministeriön nimenomaista suostumusta.

Jos Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 347/2013 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu yhteistä etua koskeva energiahanke edellyttää 1 momentissa tarkoitettua hankelupaa, luvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain lisäksi mainittua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta sekä Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annettua lakia (684/2014).

4 luku

Verkonhaltijan yleiset velvollisuudet ja verkkopalveluiden hinnoittelu

13 §

Verkkopalveluiden tarjonnan yleiset periaatteet

Verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

14 §

Verkon kehittämisvelvollisuus

Verkonhaltijan tulee ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin asiakkaiden kohtuullisten tarpeiden mukaisesti ja turvata osaltaan maakaasun toimitukset asiakkaille. Siirtoverkonhaltijan tulee lisäksi rakentaa eurooppalaisen siirtojärjestelmän yhdentämiseksi riittävästi rajat ylittävää siirtokapasiteettia, jos rakentaminen on tarpeen taloudelliselta kannalta kohtuullisen ja teknisesti toteuttamiskelpoisen maakaasun kysynnän tyydyttämiseksi ja maakaasun toimitusvarmuuden huomioon ottamiseksi.

15 §

Liittämisvelvollisuus

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät maakaasun käyttö- ja varastointikohteet, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistot, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tuotantolaitokset ja erilliset linjat toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä ja niissä on otettava huomioon maakaasun siirtojärjestelmän ja verkon yhteentoimivuuden ja toimintavarmuuden sekä maakaasun siirtojärjestelmän tehokkuuden vaatimat ehdot.

Verkonhaltijan tulee julkaista liittämistä koskevat tekniset vaatimukset sekä kohtuullinen aika, jonka kuluessa verkkonhaltija käsittelee liittymistä koskevat tarjouspyynnöt.

Verkonhaltijan tulee antaa liittyjälle tämän pyynnöstä kattava ja riittävän yksityiskohtainen arvio liittymiskustannuksista sekä arvio liittymän toimitusajasta.

16 §

Siirtovelvollisuus

Verkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä maakaasun siirto- ja jakelupalvelu ja verkkonsa käyttäjille maakaasuverkkonsa siirtokyvyn rajoissa. Siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että siirrettävän tai jaeltavan maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton mittaus on etäluentajärjestelmän piirissä.

17 §

Verkonhaltijan tehtävät maakaasun toimitusten mittauksessa

Verkonhaltijan on järjestettävä maakaasuverkossaan taseselvityksen ja laskituksen perustana oleva maakaasun toimitusten mittaus sekä mittaustietojen rekisteröinti ja ilmoittaminen maakaasumarkkinoiden osapuolille. Laskutuksessa tarvittavat mittaustiedot on ilmoitettava maakaasun toimittajalle käyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Verkonhaltijan on mittauspalvelua järjestäessään pyrittävä edistämään verkon käyttäjien tehokasta ja säästäväistä maakaasunkäyttöä sekä maakaasunkäytön ohjausmahdollisuuksien hyödyntämistä.

Verkonhaltija voi tarjota mittauspalvelua joko omana työnä tai hankkia palvelun. Palvelu voidaan hankkia tällöin myös maakaasukaupan muulta osapuolelta.

Tarkemmat säännökset maakaasun toimitusten mittauksesta maakaasuverkoissa annetaan valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) käyttöpaikan, varastointilaitteiston ja kaasua maakaasuverkkoon syöttävän laitteiston varustamista mittauslaitteistolla;
- 2) mittauslaitteistolle ja -järjestelmälle asetettavia teknisiä vaatimuksia;
- 3) mittauslaitteiston lukemista;
- 4) mittaustiedon hyödyntämistä;
- 5) mittauspalveluissa käytettävää aikajaotusta.

18 §

Mittauslaitteiston tarjoaminen loppukäyttäjälle

Loppukäyttäjälle on tarjottava kilpailukykyisesti hinnoiteltua mittauslaitteistoa, joka mittaa tarkasti maakaasun kulutuksen ja antaa tietoa kulutuksen ajoittumisesta, kun:

- 1) olemassa oleva mittauslaitteisto korvataan, paitsi jos se on teknisesti mahdotonta tai se ei ole kustannustehokasta ottaen huomioon pitkän aikavälin säästömahdollisuudet;
- 2) kyse on uuteen rakennukseen sijoitettavasta uudesta liittymästä;
- 3) kyse on sellaisesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukaista rakennuslupaa tai 126 §:n mukaista toimenpidelupaa edellyttävästä korjauksesta, jolla voi olla merkittävää vaikutusta rakennuksen energiatehokkuuteen.

19 §

Loppukäyttäjän oikeus omaa maakaasunkulutustaan koskevan tiedon hyödyntämiseen

Loppukäyttäjällä on oikeus saada tai antaa muulle taholle oikeus saada ilman erillistä korvausta maakaasun kulutustaan koskeva mittaustieto, jonka verkkonhaltija on kerännyt maakaasun käyttöpaikan mittauslaitteistosta. Tieto luovutetaan maakaasun käyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti sellaisessa muodossa, joka vastaa toimialan ja verkkonhaltijan yleisesti noudattamaa menettelytapaa. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tietojen muodosta ja tietojen luovuttamisesta noudatettavasta menettelystä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta kohteessa, jossa maakaasun käyttöä ei mitata.

20 §

Verkkopalveluiden myyntiehtoja ja hinnoittelua koskevat yleiset säännökset

Verkkopalveluiden myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Niistä saa poiketa vain erityisistä syistä. Verkkopalveluiden hinnoittelun on oltava kokonaisuutena arvioiden kohtuullista.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Verkkopalveluiden hinnoittelussa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Siinä on kuitenkin otettava huomioon maakaasun siirtojärjestelmän toimintavarmuus ja tehokas käyttö.

21 §

Liittymispistehinnoittelu

Verkonhaltijan on järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä voi sopia kaikista verkkopalveluista sen verkkonhaltijan kanssa, jonka maakaasuverkkoon hän on liittynyt.

Verkonhaltijan on osaltaan järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä saa asianomaiset maksut suorittamalla oikeuden käyttää liittymispisteestään käsin koko maakaasun siirtojärjestelmää, ulkomaanyhteyksiä lukuun ottamatta.

22 §

Maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton maksut

Siirtoverkonhaltijan on asetettava siirtomaksu kullekin siirtoverkkonsa syöttö- ja ottopisteelle. Syöttö- ja ottopisteelle, johon on liitetty yhdysputki Euroopan talousalueeseen kuuluvan toisen valtion maakaasuverkkoon, ei kuitenkaan aseteta siirtomaksua, jos syöttö- ja ottomaksun asettamatta jättäminen perustuu Suomea sitovaan kansainväliseen velvoitteeseen tai sopimukseen.

Jakeluverkonhaltijan on asetettava jakelumaksu kullekin jakeluverkkonsa ottopisteelle ja kullekin jakeluverkkoonsa kaasuntuotantolaitoksesta tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta kaasua syöttävälle syöttöpisteelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen maksujen perusteista.

23 §

Maakaasun toimittajan vaihtamiseen liittyvät verkkonhaltijan suoritteet

Verkonhaltija ei saa periä erillistä maksua maakaasun toimittajan vaihtamiseen liittyvistä suoritteista.

24 §

Maakaasun siirron ja jakelun maksujen korottaminen

Verkonhaltija saa korottaa maakaasun siirron ja jakelun maksujaan enintään 15 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä maakaasun siirron ja jakelun maksuihin verrattuina. Jos verkkonhaltija tekee korotuksesta alkavan 12 kuukauden ajanjakson aikana lisää maakaasun siirron ja jakelun maksujen korotuksia, eivät kyseisenä aikana kerätyt maksujen korotukset tällöinkään saa ylittää 15 prosenttia tarkastelujakson ensimmäistä korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana kerättyjen maksujen määrästä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan verkonhaltijan maakaasuverkon käyttäjiä edustavan kunkin asiakasryhmän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin kuhunkin asiakasryhmään kuuluviin verkon käyttäjiin sovellettavien korkeimpien verokantojen mukaan määritetystä maakaasun siirron ja jakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjien kaasun käyttöön perustuvien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrä. Asiakasryhmät on määriteltävä siten, että ne kuvaavat tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla verkonhaltijan maakaasuverkon käyttöä ja verkon käyttäjien ominaispiirteitä.

Korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan kuitenkin erikseen muun maakaasuverkon kuin jakeluverkon kunkin käyttäjän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella, jos 2 momentissa tarkoitettua laskentaperustetta ei voida käyttää. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin verkon käyttäjän maakaasun siirron ja jakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjän kaasun käyttöön perustuvien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrä.

Korotuksen hyväksyttävään enimmäismäärään ei lasketa verkonhaltijan maakaasuverkkonsa käyttäjille antaman enintään kuuden kuukauden pituisen määräaikaisen alennuksen päättymisestä aiheutuvaa maakaasun siirron tai jakelun maksujen korotusta, joka perustuu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:ssä tarkoitettun Energiaviraston vahvistuspäätöksen ehtoihin, eikä verkonhaltijan maakaasuverkkonsa käyttäjille antaman määräaikaisen alennuksen päättymisestä aiheutuvaa maakaasun siirron tai jakelun maksujen korotusta, joka perustuu Energiaviraston mainitun lain 14 §:n nojalla antamaan päätökseen velvoittaa verkonhaltija alentamaan maakaasun siirron tai jakelun maksujaan ylijäämän vuoksi.

Yritysjärjestelyn seurauksena syntyneen uuden tai toimintaa jatkavan verkonhaltijan maakaasun siirron tai jakelun maksujen korotuksen hyväksyttävää enimmäismäärää laskettaessa otetaan korotusta edeltävän tarkastelujakson maksujen määränä huomioon yritysjärjestelyssä mukana olevien verkonhaltijoiden kyseisen tarkastelujakson aikana keräämien maksujen summa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta sellaiseen maakaasun siirto- ja jakelumaksujen muuttamiseen, jonka tarkoituksena on 22 §:n mukaisten verkkoon syötön ja verkosta oton maksujen käyttöönotto.

Energiavirasto voi hakemuksesta antaa verkonhaltijalle yksittäistapauksessa luvan poiketa 1 momentissa säädetystä, jos se on välttämätöntä maakaasuverkkoluvan myöntämisen edellytysten tai verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista asiakasryhmistä ja niiden määrittämisestä.

25 §

Verkonhaltijan tietojen antaminen

Verkonhaltijan on toimitettava toiselle verkonhaltijalle, varastointilaitteiston ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalle sekä jakeluverkonhaltijalle riittävät tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto, jakelu ja varastointi voidaan toteuttaa tavalla, joka sopii yhteen yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

26 §

Verkkopalveluiden myyntiehtojen ja tunnuslukujen julkaiseminen

Verkonhaltijan on julkaistava verkkopalveluidensa yleiset myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet.

Verkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle verkkopalveluidensa voimassa olevat myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista sekä ilmoitusmenettelystä.

Verkonhaltijan on julkaistava sen toiminnan arvioimiseksi riittävät verkkopalveluiden hintatasoa, verkkotoiminnan tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta, maakaasuverkon kehittämistä sekä maakaasuverkkoon liittyvät, maakaasumarkkinoiden toimintaa kuvaavat tunnusluvut. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tunnuslukuja julkaisemisvelvollisuus koskee, mitä kaavoja ja ohjeita tunnuslukuja laskettaessa noudatetaan sekä miten tunnusluvut julkaistaan.

27 §

Verkonhaltijan varautumissuunnittelu

Verkonhaltijan on asianmukaisella suunnittelulla varauduttava maakaasuverkkoonsa kohdistuviin normaaliolojen häiriötilanteisiin, maakaasujärjestelmässä ilmenevien maakaasunsaannin häiriöiden edellyttämien säännöstelytoimenpiteiden täytäntöönpanoon ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin. Verkonhaltijan on laadittava varautumissuunnitelma sekä osallistuttava tarpeellisessa laajuudessa huoltovarmuuden turvaamiseen tähtäävään valmiussuunnitteluun. Varautumissuunnitelma on päivitettävä vähintään kerran viidessä vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea yhteiskunnan johtamisen ja turvallisuuden, väestön toimeentulon sekä elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamiseksi tarpeellista maakaasuverkkojen toiminnan sekä maakaasunsiirron ja -jakelun järjestelyä.

Varautumissuunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kuuden kuukauden kuluessa varautumissuunnitelman vastaanottamisesta vaatia verkkonhaltijaa tekemään siihen muutoksia, jos se ei täytä säädettyjä vaatimuksia. (Uusi)

28 §

Verkonhaltijan yhteistoimintavelvollisuus häiriötilanteissa

Verkonhaltijan on toimittava häiriötilanteissa häiriöiden poistamiseksi ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi yhteistyössä muiden maakaasuverkonhaltijoiden ja toiminta-alueensa pelastusviranomaisten, poliisin ja kuntien viranomaisten sekä muiden yhdyskuntateknisten verkkojen haltijoiden kanssa. Verkonhaltijan on osallistuttava häiriötilanteissa toiminta-alueeseensa liittyvän tilannekuvan muodostamiseen ja toimitettava tilannekuvan muodostamisesta vastaavalle viranomaiselle sitä varten tarvittavat tiedot.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

5 luku

Siirtoverkkoa ja siirtoverkonhaltijaa koskevat säännökset

29 §

Järjestelmävastuu

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (*järjestelmävastuu*) ja on velvollinen huolehtimaan niistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteutustavasta.

30 §

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuualue

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuualueena on maakaasujärjestelmä, jonka järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltija on määrätty.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa vastuualueellaan järjestelmävastuun piiriin kuuluvista tehtävistä ja muista siirtoverkonhaltijalle kuuluvista tehtävistä, joista säädetään tässä laissa ja maakaasuverkkoasetuksessa.

31 §

Maakaasujärjestelmän tasevastuu

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä vastuualueellaan (*maakaasujärjestelmän tasevastuu*). Maakaasujärjestelmän tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Maakaasujärjestelmän tasevastaun hoitamiseen tarvittavan maakaasun hankintaehtojen sekä tasekaasun kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä maakaasumarkkinoiden osapuolille, eikä niissä saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdoissa on kuitenkin otettava huomioon maakaasujärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia maakaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi.

Tasekaasun hinnoittelun on oltava kohtuullista.

32 §

Maakaasujärjestelmän taseselvitys

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän maakaasutaseen sekä maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasukaupan osapuolien maakaasutaseiden selvittämisestä kunkin taseselvitysjakson osalta (*maakaasujärjestelmän taseselvitys*). Taseselvitysjaksona on kaasutoimituspäivä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöön maakaasuverkkoon sovelletaan kaasutoimituspäivää pidempää taseselvitysjaksoa.

Taseselvityksen tulee perustua maakaasun mittaukseen etäluennalla sekä toimituksia koskeviin ilmoituksiin. Tarkemmat säännökset taseselvityksessä käytettävistä menetelmistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Taseselvityspalvelun hinnoittelun on oltava kohtuullista.

33 §

Maakaasukaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittäminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on maakaasukaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittäminen. Kehittämistoiminnalla on edistettävä tehokkaasti sekä maakaasumarkkinoiden osapuolien ja verkonhaltijoiden kannalta tasapuolisesti ja syrjimättömästi toteutettua tiedonvaihtoa. Tiedonvaihdon kehittämiseen kuuluvat ainakin:

1) sanomaliikennestandardien kehittäminen sekä siihen liittyvään kansainväliseen kehitystyöhön osallistuminen;

2) tiedonvaihtoon liittyvien menettelytapojen kehittäminen sekä siihen liittyvään kansainväliseen kehitystyöhön osallistuminen;

3) sanomaliikennestandardien ja tiedonvaihtoon liittyvien menettelytapojen muuttamista koskevien ehdotusten tekeminen ministeriölle;

4) sanomaliikenteen testipalvelun ylläpito;

5) tiedonvaihtoon liittyvä tiedottaminen, koulutus ja neuvonta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tehtävät rahoitetaan erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on oikeutettu keräämään siirtoverkkopalvelun, tasepalvelun ja 1 momentissa tarkoitetun palvelun käyttäjiltä. Maksuilla voidaan kattaa järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tehtävän hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto. Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. Maksut ja niiden määräytymisperusteet on julkaistava.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

34 §

Järjestelmävastuuseen liittyvien palveluiden ehtojen julkaiseminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava ja ilmoitettava Energiavirastolle järjestelmävastuuseen kuuluvien palveluidensa voimassa olevat myyntiehdot ja niiden määräytymisperusteet, tasekaasun toimitus- ja hankintaehdot ja niiden määräytymisperusteet sekä 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdot.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä julkaistavista ja ilmoitettavista tiedoista sekä julkaisu- ja ilmoitusmenettelystä.

35 §

Siirtoverkonhaltijan toiminnassaan käyttämän energian hankinta

Siirtoverkonhaltijan on hankittava toiminnassaan käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinaehtoisten menettelyjen mukaisesti.

6 luku

Jakeluverkkoa ja jakeluverkonhaltijaa koskevat säännökset

36 §

Etäisyydestä riippumaton maakaasun jakelun hinnoittelu

Maakaasun jakelun hinta ei jakeluverkossa saa riippua siitä, missä verkon käyttäjä maantieteellisesti sijaitsee verkonhaltijan toiminta-alueella. Jos jakeluverkonhaltijat yhdistävät verkko-toimintansa, yksittäisten verkon käyttäjien maksuihin merkittäviä muutoksia aiheuttavat hinnoittelun muutokset on kuitenkin toteutettava Energiaviraston ennen uuden hinnoittelun käyttöönottoa hyväksymän siirtymäajan kuluessa.

37 §

Mittauspalveluiden hinnoittelu jakeluverkossa

Verkon käyttäjän tulee korvata jakeluverkonhaltijalle aiheuttamansa kohtuulliset mittauskustannukset.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

38 §

Kuluttajille suunnatut jakelupalveluiden myyntiehdot

Kuluttajille suunnatut jakelupalvelujen myyntiehdot on esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi.

39 §

Jakeluverkonhaltijan laskutus

Jakeluverkonhaltijan laskutus on suoritettava tosiasiallisesti siirretyn maakaasun määrän perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Jos maakaasun käyttöpaikka, jolle siirretään maakaasua yksinomaan ruoanvalmistukseen, on varustettu mittauslaitteistolla, loppukäyttäjälle siirretty maakaasu on laskutettava tosiasiallisesti siirretyn määrän perusteella kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Jos mittauslaitteisto ei ole etäluentajärjestelmän piirissä, laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun siirretyn maakaasun määrään tai kiinteään määrään, jos laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Tosiasiallisesti siirretyn maakaasun määrään perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos siirretyn maakaasun todettuun määrään perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se olisi kustannuksiltaan kohtuutonta.

Jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa verkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten maakaasunjakelun hinta muodostuu. Maakaasunjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Jakeluverkonhaltijan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

40 §

Jakeluverkonhaltijan laskujen maksutavat

Jakeluverkonhaltijan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos jakeluverkonhaltija tarjoaa kuluttajille ennakko-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

maksujärjestelmää, ennakkomaksun on perustuttava riittävässä määrin kuluttajan arvioituun vuotuisen maakaasunkulutukseen.

41 §

Suljettua jakeluverkkoa koskevat erityissäännökset

Suljettuun jakeluverkkoon ja suljetun jakeluverkonhaltijaan ei sovelleta 24 §:n säännöksiä maakaasun jakelun maksujen korottamisesta, 26 §:n 3 momenttia verkkopalveluiden tunnuslukujen julkaisemisesta, 27 §:ää verkonhaltijan varautumissuunnittelusta, 28 §:ää verkonhaltijan yhteistoimintavelvollisuudesta häiriötilanteissa, 36 §:ää etäisyydestä riippumattomasta maakaasun jakelun hinnoittelusta, 37 §:ää mittauspalveluiden hinnoittelusta jakeluverkossa, 38 §:ää kuluttajille suunnattujen jakelupalvelujen myyntiehtoista, 39 §:ää jakeluverkonhaltijan laskutuksesta ja 40 §:ää jakeluverkonhaltijan laskujen maksutavoista.

Edellä 26 §:n 1 momenttia verkkopalveluiden myyntiehtojen julkaisemisesta ja 2 momenttia niiden ilmoittamisesta Energiavirastolle sovelletaan suljetun jakeluverkon haltijaan vain, jos Energiavirasto on vahvistanut suljetun jakeluverkon haltijalle sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettut ehdot ja menetelmät.

III OSA

Maakaasun toimitus

7 luku

Maakaasun toimitus

42 §

Maakaasun tukkumyyjän toimitusvelvollisuus

Tukkumyyjän, jolla on huomattava markkinavoima siirtoverkossa, on toimitettava tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin Venäjän maakaasuverkkoon liitetyn yhdysputken kautta Suomeen hankkimaansa maakaasua vähittäismyyjille jakeluverkkojen kautta toimitettavaksi (*tukkumyyjän toimitusvelvollisuus*). Tukkumyyjällä on oltava tätä varten julkiset maakaasun myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet. Myyntiehdossa ei saa olla kohtuuttomia eikä maakaasukaupan kilpailua rajoittavia ehtoja.

Energiavirasto voi määrätä tukkumyyjän toimittamaan tässä pykälässä tarkoitettua maakaasua 1 momentissa tarkoitetuilla ehdoilla vähittäismyyjille jakeluverkkoihin toimitettavaksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

43 §

Maakaasun toimittajan sopimustietojen säilyttäminen

Maakaasun toimittajan on säilytettävä merkitykselliset tiedot kaikista maakaasuntoimitussopimuksiin liittyvistä liiketoimistaan ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, 44 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa suuntaviivoja koskevassa komission asetuksessa tai päätöksessä säädetyt tiedot maakaasujohdannaisiin liittyvistä liiketoimistaan tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden sekä varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden kanssa vähintään viiden vuoden ajan sen tilikauden päättymisestä, jonka kuluessa liiketoimi on suoritettu. Säilytettäviä tietoja ovat ainakin:

- 1) liiketoimen kesto;
- 2) toimitukseen ja selvitykseen liittyvät menettelytavat;
- 3) toimituksen määrä;
- 4) toteutusaika;
- 5) hinta;
- 6) sopijapuolen yksilöivät tiedot;
- 7) tiedot selvittämättä jääneistä sopimuksista.

8 luku

Maakaasun vähittäismyynti

44 §

Vähittäismyyjän toimitusvelvollisuus

Vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella, on toimitettava maakaasua toiminta-alueella kohtuulliseen hintaan loppukäyttäjille, jotka käyttävät maakaasun pääasiassa maakaasunkäyttöpaikalla sijaitsevien asuntojen lämmittämiseen, sekä loppukäyttäjille, joiden maakaasunkäyttöpaikan liittymisteho on enintään 250 kilowattia (*vähittäismyyjän toimitusvelvollisuus*).

Jos jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella ei ole vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima, toimitusvelvollisuus on sillä vähittäismyyjällä, jonka toimitetun maakaasun määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta maakaasusta on kyseisellä toiminta-alueella suurin.

Vähittäismyyjällä, jolla on toimitusvelvollisuus, on oltava julkiset maakaasun myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia eikä maakaasukaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Kuluttajille suunnatut myyntiehdot on lisäksi esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Energiavirasto voi määrätä tässä pykälässä tarkoitetun vähittäismyyjän toimittamaan maakaasua 2 momentissa tarkoitetuilla ehdoilla toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille.

45 §

Vähittäismyyjän myyntiehtojen ilmoittaminen Energiavirastolle

Vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima, tulee toimittaa 44 §:n 3 momentissa tarkoitettua vähittäismyyntiehtoja ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet Energiavirastolle ennen niiden käyttöönottoa.

Vähittäismyyjän tulee ilmoittaa Energiavirastolle tai tämän määräämälle yhteisölle vähittäismyyntiehtoja ja -hinnat, joilla vähittäismyyjä tarjoaa yleisesti maakaasua kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden maakaasun käyttöpaikan liittymisteho on enintään 250 kilowattia.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä vähittäismyyntiehtoihin ja hintoihin sekä niiden määräytymisperusteisiin liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

46 §

Vähittäismyyjän laskutus

Loppukäyttäjälle toimitettu maakaasu on laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Jos maakaasun käyttöpaikka, jolle toimitetaan maakaasua yksinomaan ruoanvalmistukseen, on varustettu mittauslaitteistolla, loppukäyttäjälle toimitettu maakaasu on laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Jos mittauslaitteisto ei ole etäluentajärjestelmän piirissä, laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Maakaasun laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään, jos laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos todettuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se olisi kustannuksiltaan kohtuutonta.

Vähittäismyyjän on esitettävä laskussa asiakkaalle erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu, sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Maakaasun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Vähittäismyyjän on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Vähittäismyyjän on toimitettava loppulasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun maakaasun toimitus kuluttajalle on päättynyt.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

47 §

Vähittäismyyjän laskujen maksutavat

Vähittäismyyjän on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta vähittäismyyjälle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos vähittäismyyjä tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, ennakkomaksun on perustuttava riittävässä määrin kuluttajan arvioituun vuotuisen maakaasukulutukseen.

9 luku

Maakaasun toimitus kiinteistön sisäisen maakaasuverkon kautta

48 §

Loppukäyttäjän mahdollisuus maakaasun toimitukseen jakeluverkon kautta

Kiinteistönhaltijan on huolehdittava siitä, että loppukäyttäjällä on mahdollisuus tehdä maakaasuverkko sopimus ja maakaasun myyntisopimus, jossa maakaasun toimitus tapahtuu jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta. Kiinteistönhaltijan tulee luovuttaa loppukäyttäjälle tätä tarkoitusta varten käyttöoikeus kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäiseen maakaasuverkkoon. Jos maakaasu toimitetaan kiinteistössä loppukäyttäjille kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen maakaasuverkon kautta, loppukäyttäjän on korvattava kiinteistönhaltijalle maakaasun mittaukseen liittyvistä muutostöistä ja kiinteistön sisäisen maakaasuverkon muutostöistä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset siirtyessään ostamaan maakaasunsa jakeluverkon kautta.

IV OSA

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistot ja maakaasuvarastot

10 luku

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistot

49 §

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan nimeäminen

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston omistavan maakaasualan yrityksen on ilmoitettava Energiavirastolle kunkin laitteiston haltija vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Energiaviraston on nimettävä ilmoitettu toiminnanharjoittaja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaksi, jos se harjoittaa ilmoitettua toimintaa. Nimeäminen on voimassa määräajan, kuitenkin enintään kymmenen vuotta.

50 §

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan yleiset velvoitteet

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on käytettävä, ylläpidettävä ja kehitettävä taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallisia, luotettavia ja tehokkaita nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja avoimien markkinoiden turvaamiseksi ja ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on lisäksi varmistettava, että palvelua koskevien velvollisuuksien täyttämiseen on riittävästi resursseja ja että ne toteutetaan syrjimättömästi.

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on toimitettava verkonhaltijoille ja muille varastointilaitteistojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoille riittävät tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voidaan toteuttaa tavalla, joka sopii yhteen yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa.

51 §

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston käyttöoikeus

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä laitteiston käyttöoikeuksia niitä tarvitseville laitteistonsa kapasiteetin rajoissa.

Käyttöoikeuksista perittävien maksujen ja niitä koskevien menettelyjen on mahdollistettava sellaisten tarvittavien investointien tekeminen, joilla varmistetaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toimivuus.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

52 §

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan palveluiden myyntiehtojen julkaiseminen

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan tulee julkaista palvelujensa yleiset myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet.

11 luku

Maakaasuvarastot ja putkilinjavarastointi

53 §

Varastointilaitteiston haltijan nimeäminen

Varastointilaitteiston omistavan maakaasualan yrityksen on ilmoitettava Energiavirastolle kunkin laitteiston haltija vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Energiaviraston on nimettävä ilmoitettu toiminnanharjoittaja varastointilaitteiston haltijaksi, jos se harjoittaa ilmoitettua toimintaa. Nimeäminen on voimassa määräajan, kuitenkin enintään kymmenen vuotta.

54 §

Varastointilaitteiston haltijan yleiset velvoitteet

Varastointilaitteiston haltijan on käytettävä, ylläpidettävä ja kehitettävä taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallisia, luotettavia ja tehokkaita varastointilaitteistoja avoimien markkinoiden turvaamiseksi ja ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen. Varastointilaitteiston haltijan on lisäksi varmistettava, että palvelua koskevien velvollisuuksien täyttämiseen on riittävästi resursseja ja että ne toteutetaan syrjimättömästi.

Varastointilaitteiston haltijan on toimitettava verkonhaltijoille ja muille varastointilaitteistojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoille riittävät tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voidaan toteuttaa tavalla, joka sopii yhteen yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa.

55 §

Varastointilaitteiston käyttöoikeus ja putkilinjavarastointi

Varastointilaitteiston haltijan on neuvoteltava varaston sekä varastointiin liittyvien lisäpalveluiden käyttöoikeudesta ja verkonhaltijan putkilinjavarastoinnin sekä siihen liittyvien lisäpalveluiden käyttöoikeudesta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevien maakaasualan yritysten ja asiakkaiden kanssa edellyttäen, että käyttöoikeus on teknisesti ja taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi sekä muiden lisäpalveluiden käyttöoikeuden järjestämiseksi. Varastointilaitteiston haltijan ja verkonhaltijan on julkaistava tiedot siitä, mitä

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

varastoja tai varastojen osia ja mahdollisuuksia putkilinjavarastointiin on käytettävissä sekä ilmoitettava niistä Energiavirastolle.

Osapuolten on neuvoteltava varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalveluiden käyttöoikeudesta vilpittömässä mielessä. Sopimuksen mukaisten ehtojen ja edellytysten sekä tariffien ja menetelmien on oltava kohtuullisia ja niitä on sovellettava syrjimättömällä tavalla.

Varastointilaitteiston haltijan ja verkonhaltijan on julkaistava varastoja, putkilinjavarastointia ja niihin liittyvien lisäpalveluiden käyttöä koskevat tärkeimmät kaupalliset toimitusehtonsa vuosittain. Ennen toimitusehtojen julkaisemista on kuultava verkon käyttäjiä ja asiakkaita. Toimitusehdot on ilmoitettava Energiavirastolle. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä toimitusehtoja on julkaistava.

56 §

Varastointilaitteiston haltijan riippumattomuus

Jos varastointilaitteiston haltija kuuluu sellaiseen maakaasualan yritykseen tai yritysten ryhmään, joka harjoittaa maakaasun siirtoa, jakelua, nesteyttämistä tai varastointia sekä maakaasun tuotantoa tai toimittamista ja jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää määräysvaltaa suoraan tai välillisesti, haltijan on oltava oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton sellaisesta toiminnasta, joka ei liity siirtoverkkoon, jakeluun ja varastoihin.

Varastointilaitteiston haltijan hallinnosta vastaava henkilö ei saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityksen hallintoon, joka vastaa suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta. Tällaisen henkilön ammatilliset edut on otettava huomioon siten, että hän voi toimia riippumattomasti.

Varastointilaitteiston haltijalla on oltava 1 momentissa tarkoitettusta integroituneesta maakaasualan yrityksestä riippumaton oikeus päättää varastojen käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavista voimavaroista. Emoyhtiöllä on kuitenkin edellä säädetyn estämättä oikeus valvoa tytäryhtiöstä saatavaa pääoman tuottoa hyväksymällä varastointilaitteiston haltijan vuosittainen rahoitussuunnitelma tai vastaava väline, asettamalla yleiset rajat tytäryhtiönsä velkaantumisasasteelle ja muilla vastaavilla tavoilla. Emoyhtiöllä ei ole kuitenkaan oikeutta antaa varastointilaitteiston haltijalle ohjeita, jotka koskevat sellaisia päivittäisiä toimintoja taikka varastojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.

Varastointilaitteiston haltijan on laadittava 1—3 momentin noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään tarpeelliset toimenpiteet syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi sekä ohjelman noudattamiseksi. Ohjelmassa on esitettävä myös työntekijöiden erityiset velvoitteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön on laadittava ja esitettävä Energiavirastolle vuosittain kertomus toteutetuista toimenpiteistä. Varastointilaitteiston haltijan on julkaistava kertomus.

V OSA

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Maakaasumarkkinoiden toimijoiden velvollisuudet

12 luku

Maakaasumarkkinoiden toimijoiden velvollisuudet maakaasujärjestelmässä

57 §

Tasevastuu

Maakaasumarkkinoiden osapuoli on vastuussa siitä, että osapuolen maakaasun hankintasopimukset kattavat osapuolen maakaasun käytön ja toimitukset kunkin taseselvitysjakson aikana (*tasevastuu*).

Tarkemmat säännökset tasevastuun sisällöstä ja tasevastuun täyttämiseen liittyvistä menettelytavoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

58 §

Ilmoitusvelvollisuus

Maakaasumarkkinoiden osapuolen ja verkonhaltijan on huolehdittava vastuulleen kuuluvien maakaasukaupan, tasevastuun täyttämisen sekä maakaasukauppojen selvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Kukin ilmoitus on tehtävä sille asetetussa määräajassa sekä sille säädettyä ilmoitusmenettelyä noudattaen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

59 §

Salassapitovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto

Joka verkonhaltijan, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan tai varastointilaitteiston haltijan toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka niiden palveluksessa tai niiden toimeksiannosta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietää edellä mainitun toimijan tai tämän asiakkaan taikka muun verkon käyttäjän liike- tai ammattisalaisuuden tai tämän elinkeinotoimintaan liittyvän vastaavan muun seikan, on velvollinen pitämään sen salassa, jolle tiedon ilmaiseminen toiselle perustu tässä laissa säädettyyn oikeuteen taikka jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tietoa, jonka 1 momentissa tarkoitettu henkilö on saanut tietää suorittaessaan maakaasuverkkoasetuksessa tai energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011 tarkoitettuja tehtäviä.

Verkonhaltijalla, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalla ja varastointilaitteiston haltijalla on velvollisuus antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviran-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

omaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain mukaan oikeus saada sellaisia tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö ei saa käyttää salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi.

13 luku

Toimintojen eriyttäminen

60 §

Velvollisuus eriyttää maakaasuliiketoiminnat

Maakaasualan yrityksen on eriytettävä maakaasuverkko toiminta, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toiminta, maakaasun myyntitoiminta ja maakaasun varastointitoiminta toisistaan sekä maakaasualaan kuulumattomista liiketoiminnoista.

Verkonhaltijan on eriytettävä siirtoverkko toiminta ja jakeluverkko toiminta.

Jos maakaasualaan kuulumaton liiketoiminta on vähäistä, tällaista vähäistä liiketoimintaa ei tarvitse eriyttää maakaasun myyntitoiminnasta. Toiminta katsotaan vähäiseksi, jos sen liikevaihto ei ylitä 10 prosenttia maakaasun myyntitoiminnan liikevaihdosta.

61 §

Eriyttämismääräyksen sisältö

Jokaiselle eriytettävälle maakaasuliiketoiminnolle tulee laatia tilikausittain erillinen tuloslaskelma ja tase sekä muille yrityksen harjoittamille liiketoiminnoille yhdistetty tuloslaskelma ja tase. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla yritysten kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava kirjanpidon lain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

62 §

Kunnallisen laitoksen eriyttäminen

Maakaasuliiketoimintaa harjoittavan kunnallisen laitoksen maakaasuliiketoimintoja koskeva kirjanpito tulee tilikausittain eriyttää kunnan muusta kirjanpidosta sekä kunnan muiden laitosten kirjanpidosta. Laitokselle tulee laatia erillinen tuloslaskelma ja tase.

63 §

Eriytettyjen tilinpäätösten laatiminen

Liiketapahtumat ja tase-erät on kirjattava liiketoimintojen tuloslaskelmiin ja taseisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Yhteiset tulot ja menot sekä tase-erät on kirjattava tilinpäätöksen laa-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

timisen yhteydessä laskennallisesti eri toiminnoille siten, että aiheuttamisperiaate mahdollisuuksien mukaan toteutuu.

Poistojen on eriytetyissä tilinpäätöksissä perustuttava hankintamenoihin. Laadittaessa eriytettyä tilinpäätöstä ensimmäistä kertaa käyttöomaisuuden hankintamenot on sisällyttävä siihen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyinä.

Valittua eriyttämismenetelyä on noudatettava jatkuvasti, jollei sen muuttamiseen ole perusteltua syytä. Muutoksista on tehtävä selvitys eriytetyn tilinpäätöksen yhteydessä.

64 §

Eriytettyjen tilinpäätösten tarkastaminen

Maakaasualan yrityksen tilintarkastajien tulee tarkastaa eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat, taseet ja niiden liitetiedot. Heidän tulee antaa tilintarkastuskertomuksessa lausunto siitä, ovatko eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet ja niiden lisätiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset.

65 §

Eriytettyjen tilinpäätösten julkaiseminen

Eriytettyjen liiketoimintojen tuloslaskelma ja tase lisätietoineen ovat julkisia ja ne tulee esittää maakaasualan yrityksen tilinpäätökseen sisältyvänä liitetietona.

66 §

Eriyttämistä koskevat täydentävät säännökset

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) perusteista, joiden mukaan tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan eri liiketoiminnoille;
- 2) perusteista, joiden mukaan yksittäistä maakaasuliiketoimintoa koskevat tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan;
- 3) yhteisten tulojen ja menojen sekä tase-erien kirjaamisesta eri liiketoiminnoille;
- 4) eriytettyjen tuloslaskelmien ja taseiden sekä verkonhaltijan tuloslaskelman ja taseen kaavasta;
- 5) eriytettyihin tilinpäätöksiin sekä verkonhaltijan tilinpäätökseen sisällytettävistä lisätiedoista;
- 6) eriytettyjen tilinpäätösten sekä verkonhaltijan, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan ja varastointilaitteiston haltijan tilinpäätöksen toimittamisesta Energiavirastolle.

Eriytettyjen tilinpäätösten yhteydessä tulee julkaista niiden laatimisperusteiden arvioimiseksi riittävät selventävät tiedot ja verkonhaltijan toimintaa kuvaavat tunnusluvut. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja ja tunnuslukuja julkaisemisvelvollisuus koskee, sekä miten tiedot ja tunnusluvut julkaistaan.

Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

VI OSA

Maakaasusopimukset

14 luku

Maakaasusopimuksia koskevat säännökset

67 §

Luvun soveltamisala ja määritelmät

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan liittymissopimukseen, maakaasuverkkosopimukseen ja maakaasunmyyntisopimukseen. Maakaasuverkkosopimukseen ja maakaasunmyyntisopimukseen luvun säännöksiä sovelletaan kuitenkin vain, jos sopimuksen osapuolena oleva loppukäyttäjä ostaa maakaasua vähittäismyyjältä pääasiassa omaan käyttöönsä. Tämän luvun vähittäismyyjää koskevia säännöksiä sovelletaan myös maakaasun toimittajaan, joka toimittaa maakaasua loppukäyttäjille kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen maakaasuverkon kautta. Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisistä sopimuksista säädetään lisäksi kuluttajansuojalaisia.

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *maakaasun liittymissopimuksella* jakeluverkonhaltijan ja liittyjän välistä sopimusta, joka koskee maakaasun käyttöpaikan liittämistä verkkoon ja liittymän maakaasun käyttömahdollisuuksien ylläpitoa;
- 2) *maakaasuverkkosopimuksella* jakeluverkonhaltijan ja loppukäyttäjän välistä sopimusta maakaasuverkkopalveluiden myymisestä ja ostamisesta;
- 3) *maakaasun myyntisopimuksella* vähittäismyyjän ja loppukäyttäjän välistä sopimusta maakaasun myymisestä ja ostamisesta;
- 4) *liittyjällä* jakeluverkonhaltijan kanssa maakaasun liittymissopimuksen tekevää maakaasun käyttöpaikan omistajaa tai haltijaa.

68 §

Pakottavuus

Tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Jollei jäljempänä toisin säädetä, tämän luvun säännöksiä sovelletaan muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimukselta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

69 §

Kuluttajalle tarjottavan sopimuksen sisältämät tiedot

Jakeluverkonhaltijan on annettava ennen maakaasun liittymissopimuksen ja maakaasuverkosopimuksen sekä vähittäismyyjän ennen maakaasun myyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sekä tarjolla olevista sopimuksen sisältöä koskevista hinnoitteluvaihtoehtoista ja muista vaihtoehtoista. Ehdot on annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista myös silloin, kun sopimus tehdään kolmannen välityksellä.

Kuluttajalle on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) palveluntarjoajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) tarjottu suoritus tai palvelu ja sen laatu sekä liittymissopimuksen kysymyksessä ollessa liittymän toimitusaika;
- 3) sopimuksen mukaiseen suoritukseen tai palveluun liittyvät mahdolliset ylläpitopalvelut;
- 4) menetelmät, joiden kautta kuluttaja saa tietoja sopimukseen tai siihen liittyviin ylläpitopalveluihin sovellettavista maksuista;
- 5) sopimuksen voimassaoloaika sekä sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot;
- 6) sovellettavat vahingonkorvaukset ja muut hyvitykset, jos suorituksen tai palvelun laatu ei vastaa sovittua;
- 7) tiedot käytettävissä olevista valitusmenettelyistä ja riitojenratkaisumenettelyistä sekä niiden vireillepanosta;
- 8) tiedot kuluttajalle kuuluvista oikeuksista, jotka esitetään laskuissa taikka jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän internetsivulla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua tietoa on kirjattava sovitussa muodossaan sopimukseen tai vahvistusilmoitukseen. Sopimuksen tai vahvistusilmoituksen mukana kuluttajalle on annettava tieto maakaasumarkkinadirektiivin 3 artiklan 12 kohdassa tarkoitettua energiankuluttajan tarkistuslistasta sekä Energiaviraston internetosoite, jossa se on saatavilla. Jakeluverkonhaltijan ja vähittäismyyjän on pyynnöstä annettava kopio tarkistuslistasta kuluttajalle.

70 §

Maakaasun liittymissopimuksen tekeminen

Maakaasun liittymissopimus on tehtävä kirjallisesti. Jakeluverkonhaltija ei saa vedota ehtoon, jota ei ole merkitty liittymissopimukseen tai josta ei ole muutoin sovittu kirjallisesti.

Liittyjän tulee antaa jakeluverkonhaltijalle tämän tarvitsemat tiedot maakaasun jakeluverkkoon liitettävistä rakennuksista ja niiden kaasulaitteista. Jakeluverkonhaltijan tulee ilmoittaa liittyjälle, millä edellytyksillä liittäminen voidaan suorittaa.

Jakeluverkonhaltijan ja liittyjän tulee sopia maakaasun liittymissopimuksessa liittymän toimitusajankohdan.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

71 §

Maakaasuverkkosopimuksen tekeminen

Maakaasuverkkosopimus voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Maakaasuverkkosopimus on tehtävä kirjallisesti, jos sopijapuoli sitä vaatii.

Maakaasuverkkosopimus voidaan tehdä, kun kyseistä maakaasun käyttöpaikkaa koskeva maakaasun liittymissopimus on voimassa.

Maakaasun jakelun aloittamisen edellytyksenä on maakaasuverkkosopimuksen ja maakaasun liittymissopimuksen lisäksi voimassaoleva maakaasun myyntisopimus avoimesta maakaasun toimituksesta vastaavan vähittäismyyjän kanssa.

72 §

Maakaasun myyntisopimuksen tekeminen

Maakaasun myyntisopimus voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Maakaasun myyntisopimus on tehtävä kirjallisesti, jos sopijapuoli sitä vaatii.

Vähittäismyyjän toimitusvelvollisuuden piirissä olevalla loppukäyttäjällä on oikeus solmia vähittäismyyjän kanssa sopimus, joka sisältää maakaasun toimituksen lisäksi maakaasun jakelun sisältämän palvelun.

Maakaasun toimituksen aloittamisen edellytyksenä on maakaasun liittymissopimuksen lisäksi voimassaoleva maakaasuverkkosopimus.

73 §

Vahvistusilmoitus

Jos maakaasuverkkosopimusta tai maakaasun myyntisopimusta ei ole tehty kirjallisesti, jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän on lähetettävä loppukäyttäjälle tiedot tehdystä sopimuksesta sekä siihen sovellettavista hinnoista ja muista ehdoista (*vahvistusilmoitus*). Vahvistusilmoitus on lähetettävä viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluttua sopimuksen tekemisestä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta kuluttajansuojalain 6 luvun soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin.

74 §

Sopimuksen voimassaolo ja päättyminen

Toistaiseksi voimassa oleva maakaasun liittymissopimus, maakaasuverkkosopimus ja maakaasun myyntisopimus päättyy purkamisen tai irtisanomisen johdosta. Määräaikainen sopimus päättyy määräajan umpeuduttua. Jos liittynyt tai loppukäyttäjä on kuluttaja, hän saa kuitenkin irtisanoa myös määräaikaisen maakaasun liittymis- ja maakaasuverkkosopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Toistaiseksi voimassa olevat maakaasuverkkosopimus ja maakaasunmyyntisopimus päättyvät ilman eri toimenpiteitä, kun kyseistä maakaasun käyttöpaikkaa koskeva liittymissopimus päättyy.

75 §

Maakaasun liittymissopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jakeluverkonhaltijalla ei ole oikeutta irtisanoa liittymissopimusta. Liittyjä voi irtisanoa maakaasun liittymissopimuksen, kun kyseistä maakaasun käyttöpaikkaa koskeva maakaasun myyntisopimus ja maakaasuverkkosopimus eivät ole voimassa. Jakeluverkonhaltija tarkistaa maakaasun myyntisopimuksen ja maakaasuverkkosopimuksen voimassaolon liittymissopimusta irtisanottaessa.

Irtisanomisaika ei saa olla kuukautta pitempi. Jos liittymän haltija on kuluttaja, irtisanomisaika ei saa olla kahta viikkoa pitempi.

Jakeluverkonhaltija voi irtisanomisesta huolimatta pitää muita kiinteistöjä varten rakennettua jakeluputkistoa koskevat oikeudet voimassa siten kuin niistä on sovittu.

Jakeluverkonhaltijalla on oikeus purkaa liittymissopimus, jos liittyjä on olennaisesti rikkonut liittymissopimukseen perustuvia velvoitteitaan eikä sopimusrikkomusta ole oikaistu jakeluverkonhaltijan kirjallisesti ilmoittamassa kohtuullisessa määräajassa tai, jos muu liittyjä kuin kuluttaja on asetettu konkurssiin. Tämän pykälän säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa.

76 §

Maakaasuverkkosopimuksen irtisanominen

Jakeluverkonhaltija ei saa irtisanoa kuluttajan maakaasuverkkosopimusta. Muun maakaasuverkkosopimuksen jakeluverkonhaltija saa irtisanoa vain, jos sopimuksen pitäminen voimassa on lainsäädännön muutoksen tai olosuhteiden olennaisen muutoksen takia jakeluverkonhaltijan kanalta kohtuutonta.

Maakaasuverkkosopimuksen irtisanomisaika on loppukäyttäjälle kaksi viikkoa ja jakeluverkonhaltijalle kolme kuukautta.

Jakeluverkonhaltijan ilmoitettua sopimusehtoihin tai hintoihin tehtävistä muutoksista, kuluttajalla on oikeus irtisanoa maakaasuverkkosopimus päätymään ennen muutosten voimaan tuloa. Kuluttajan on tällöin toimitettava irtisanomisilmoitus jakeluverkonhaltijalle viimeistään seitsemän päivää ennen muutosten voimaatuloa.

Tämän pykälän säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa loppukäyttäjän vahingoksi.

77 §

Maakaasun myyntisopimuksen irtisanominen

Vähittäismyyjä ei saa irtisanoa vähittäismyyjän toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan kuluttajan kanssa solmittua maakaasun myyntisopimusta. Vähittäismyyjän toimitusvelvollisuuden piirissä olevan muun maakaasun myyntisopimuksen vähittäismyyjä saa irtisanoa vain, jos sopimuk-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

sen pitäminen voimassa on lainsäädännön muutoksen tai olosuhteiden olennaisen muutoksen takia vähittäismyyjän kannalta kohtuutonta.

Maakaasun myyntisopimuksen irtisanomisaika on loppukäyttäjälle kaksi viikkoa ja vähittäismyyjälle kolme kuukautta. Vähittäismyyjän toimitusvelvollisuuden ulkopuolella olevan sopimuksen irtisanomisaika on vähittäismyyjälle kaksi viikkoa.

Jos kuluttajan kanssa on tehty määräaikainen maakaasun myyntisopimus kahta vuotta pitemmäksi ajaksi, kuluttaja saa kahden vuoden kuluttua irtisanoa sopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Loppukäyttäjä saa irtisanoa määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen muuttaessaan pois sopimuksen kohteena olevasta maakaasun käyttöpaikasta. (Uusi)

Tämän pykälän säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan tai vähittäismyyjän toimitusvelvollisuuden piirissä olevan loppukäyttäjän vahingoksi.

78 §

Maakaasun liittymissopimuksen, maakaasuverkkosopimuksen sekä maakaasun myyntisopimuksen ehtojen muuttaminen

Jakeluverkonhaltija saa muuttaa maakaasun liittymissopimuksen ja maakaasuverkkosopimuksen sekä vähittäismyyjä maakaasun myyntisopimuksen mukaisia hintoja ja muita sopimusehtoja vain:

1) sopimuksessa yksilöidyllä perusteella edellyttäen, ettei sopimuksen sisältö olennaisesti muutu;

2) jos muutos perustuu lainsäädännön muuttumiseen tai viranomaisen päätökseen, jota jakeluverkonhaltija tai vähittäismyyjä ei ole voinut ottaa huomioon sopimusta tehtäessä; tai

3) jos muutokseen on erityistä syytä olosuhteiden olennaisen muuttumisen, vanhentuneiden sopimus- tai hinnoittelujärjestelyjen uudistamisen tai energian säästämiseksi tarpeellisten toimenpiteiden toteuttamisen johdosta.

Vähittäismyyjä ei kuitenkaan saa 1 momentin 1 tai 3 kohdassa säädetyllä perusteella muuttaa määräaikaista maakaasun myyntisopimusta.

Jakeluverkonhaltijalla ja vähittäismyyjällä on lisäksi oikeus tehdä sopimusehtoihin vähäisiä muutoksia, joilla ei ole vaikutusta sopimuksen keskeiseen sisältöön.

Jos jakeluverkonhaltijan toiminta-alue muuttuu, jakeluverkonhaltijalla on oikeus muuttaa maakaasun jakelun maksuja 36 §:ssä säädetyin yhtenäisen hinnoittelun toteuttamiseksi.

Jakeluverkonhaltijan ja vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan 30 päivän kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

79 §

Maakaasun jakelun keskeyttäminen vähittäismyyjästä johtuvasta syystä

Jakeluverkonhaltija ei saa keskeyttää maakaasun jakelua vähittäismyyjästä johtuvasta syystä ennen kuin jakeluverkonhaltija on ilmoittanut loppukäyttäjälle maakaasun jakelun keskeyttämi-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

sestä ja sen syystä. Jakeluverkonhaltijan on huolehdittava siitä, että kuluttajalle toimitetaan maakaasua vähintään kolmen viikon ajan ilmoituksen lähettämisestä.

Jakeluverkonhaltija ei saa keskeyttää maakaasun toimitusta vähittäismyyjän toimitusvelvollisuuden piirissä olevalle loppukäyttäjälle ennen kuin Energiavirasto on 44 §:n 4 momentin nojalla määrännyt uuden vähittäismyyjän.

Loppukäyttäjän on korvattava jakeluverkonhaltijalle tässä pykälässä tarkoitettua maakaasun toimituksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Jos loppukäyttäjä ja jakeluverkonhaltija eivät sovi korvauksesta, Energiavirasto määrää korvauksen suuruuden.

Tämän pykälän säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa loppukäyttäjän vahingoksi.

80 §

Maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen keskeyttäminen loppukäyttäjistä johtuvasta syystä

Maakaasun jakelu tai maakaasun toimitus voidaan keskeyttää, jos loppukäyttäjä huomautuksesta huolimatta laiminlyö jakeluverkonhaltijalle tai vähittäismyyjälle tulevien maksujen suorittamisen tai muuten olennaisesti rikkoo sopimuksen ehtoja. Ennen maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen keskeyttämistä loppukäyttäjälle on lähetettävä kirjallinen huomautus maksun laiminlyönnistä tai muusta sopimusrikkomuksesta sekä aikaisintaan kahden viikon kuluttua huomautuksen lähettämisestä erillinen katkaisuvaroitus. Kuluttajalle lähetävässä katkaisuvaroituksessa on mainittava, miten kuluttajan on meneteltävä, jotta hän voi vedota tässä pykälässä mainittuihin oikeuksiin sekä ohjattava kuluttajaa asian selvittämisessä ja maksuvaihtoehtojen löytämisessä. Maakaasun jakelun ja maakaasun toimituksen saa katkaista aikaisintaan viiden viikon kuluttua siitä, kun maksu on erääntynyt tai muusta sopimusrikkomuksesta on ensimmäisen kerran ilmoitettu loppukäyttäjälle eikä sopimusrikkomusta ole oikaistu ajoissa ennen varoitettua katkaisuaajankohtaa.

Jos maksun laiminlyönti on johtunut kuluttajan maksuvaikeuksista, joihin hän on joutunut vakavan sairauden, työttömyyden tai muun erityisen seikan vuoksi pääasiassa ilman omaa syytään, maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen saa keskeyttää aikaisintaan 60 päivän kuluttua maksun eräpäivästä.

Maakaasun jakelua tai maakaasun toimitusta ei voida kuitenkaan maksujen laiminlyönnin vuoksi keskeyttää vakituisena asuntona käytettävästä rakennuksesta tai sen osasta, jonka lämmitys on riippuvainen maakaasusta, lokakuun alun ja huhtikuun lopun välisenä aikana ennen kuin on kulunut 120 päivää laiminlyödyn maksun eräpäivästä. Tämän momentin säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa loppukäyttäjän vahingoksi.

81 §

Oikeus pidättyä maksusta viivästyksen vuoksi

Jos liittymää ei ole kytketty jakeluverkonhaltijan viivästyksen vuoksi ajankohtana, jolloin liittymismaksu tai osa siitä sopimuksen mukaan erääntyy maksettavaksi, liittyjällä on oikeus pidättyä maksusta, kunnes liittymä on kytketty. Liittymän kytkemisen jälkeen liittyjällä on oikeus pidättyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästyksen perustuvan korvausvaatimuksen vakuudeksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Jos maakaasun jakelua tai maakaasun toimitusta ei ole jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän viivästyksen vuoksi aloitettu sovittuna ajankohtana, loppukäyttäjä on velvollinen maksamaan sopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun maakaasun jakelu tai maakaasun toimitus on aloitettu. Maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen aloittamisen jälkeen loppukäyttäjällä on oikeus pidäytyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästyksen perustuvan korvausvaatimuksen vakuudeksi.

82 §

Vakiokorvaus liittymän kytkemisen viivästyessä

Jos liittymän kytkeminen jakeluverkossa viivästyy, liittyjällä on oikeus vakiokorvaukseen. Sen määrä on 5 prosenttia liittymismaksusta kahdelta ensimmäiseltä alkaneelta viivästysviikolta ja tämän jälkeen 10 prosenttia liittymismaksusta jokaiselta alkaneelta viivästysviikolta. Vakiokorvauksen enimmäismäärä on 30 prosenttia liittymismaksusta. Se on kuitenkin enintään 3 000 euroa. Vakiokorvauksen enimmäismäärää voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti. Vakiokorvausta laskettaessa käytetään perusteena niitä maksuja, joita jakeluverkonhaltija yleisesti perii liittymisestä ilman erityisoloista johtuvia korotuksia.

Liittyjällä on tämän pykälän estämättä kuitenkin oikeus saada vahingostaan 83 §:n nojalla vakiokorvauksen ylittävä korvaus.

Jos jakeluverkonhaltijan suoritusta kohtaa 83 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu este, jakeluverkonhaltijalla ei ole velvollisuutta vakiokorvauksen maksamiseen.

83 §

Vahingonkorvaus viivästyksen vuoksi

Liittyjällä ja loppukäyttäjällä on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii viivästyksen vuoksi, jollei sopijapuolena oleva jakeluverkonhaltija tai vähittäismyyjä osoita, että viivästys johtuu hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta esteestä, jota hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää tai voittaa.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota jakeluverkonhaltija tai vähittäismyyjä on käyttänyt apunaan sopimuksen täyttämiseksi, jakeluverkonhaltija tai vähittäismyyjä vapautuu vahingonkorvausvelvollisuudestaan vain, jos myös mainittu henkilö olisi 1 momentin mukaan vapaa vastuusta.

Välillisen vahingon jakeluverkonhaltija tai vähittäismyyjä on velvollinen korvaamaan vain, jos viivästys tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puoleltaan. Välillisenä vahinkona pidetään:

- 1) ansion menetystä, joka liittyjälle tai loppukäyttäjälle aiheutuu viivästyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;
- 2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;
- 3) maakaasun käyttöpaikan käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä muuta siihen rinnastettavaa olennaista haittaa;
- 4) muuta 1—3 kohdassa tarkoitettuihin vahinkoihin rinnastuvaa vaikeasti ennakoitavaa vahinkoa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

84 §

Virhe

Maakaasun jakelussa ja muussa verkkopalvelussa sekä maakaasun toimituksessa on virhe, jos maakaasun laatu tai toimitustapa ei vastaa sitä, mitä voidaan katsoa sovitun, tai kuluttajan laskutus on virheellinen tai viivästynyt. Maakaasun toimituksessa ei kuitenkaan katsota olevan virhettä, vaikka vähittäismyyjän laskutus on virheellinen tai viivästynyt, jos vähittäismyyjä osoittaa, että virheellisyys tai viivästys on johtunut hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta tekijästä, jonka seurauksia hän ei kohtuudella olisi voinut välttää tai estää. Jollei paremmasta maakaasun laadusta ole sovittu, maakaasun jakelussa ja muussa verkkopalvelussa sekä maakaasun toimituksessa on virhe, jos maakaasu ei laadultaan vastaa Suomessa yleisesti noudatettavia eurooppalaisia standardeja taikka jos maakaasun jakelu tai maakaasun toimitus on yhtäjaksoisesti tai toistuvasti keskeytynyt eikä keskeytystä voida pitää keskeytyksen syy ja olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.

85 §

Hinnanalennus virheen vuoksi

Loppukäyttäjällä on oikeus virheen perusteella virhettä vastaavaan hinnanalennukseen. Jos virhe perustuu maakaasun jakelun keskeytykseen, hinnanalennuksen määrä on vähintään kahta viikkoa vastaava osuus vuotuisista jakelumaksuista.

86 §

Vahingonkorvaus virheen vuoksi

Loppukäyttäjällä on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii virheen vuoksi. Jakeluverkonhaltija tai vähittäismyyjä on tällöin velvollinen korvaamaan 83 §:n 3 momentissa tarkoitettua välillisen vahingon vain, jos virhe tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puoleltaan.

87 §

Vastuutahot

Loppukäyttäjällä on aina oikeus esittää virheeseen perustuvat vaatimuksensa jakeluverkonhaltijalle lukuun ottamatta vähittäismyyjän virheelliseen tai viivästyneeseen laskuun perustuvia vaatimuksia. Vaatimus on esitettävä kohtuullisessa ajassa siitä, kun loppukäyttäjä havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita ja hänellä oli vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot jakeluverkonhaltijasta.

Jakeluverkonhaltija vastaa virheestä kuluttajalle, jollei jakeluverkonhaltija kohtuullisessa ajassa vaatimuksesta tiedon saatuaan ilmoita kuluttajalle virheestä vastuussa olevaa vähittäismyyjää, joka ottaa vastattavakseen virheestä aiheutuvan vahingonkorvauksen tai hinnanalennuksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

VII OSA

Valvonta ja seuraamukset

15 luku

Ohjaus ja valvonta

88 §

Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävänä on lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta. Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Kuluttaja-asiamies valvoo 14 luvussa tarkoitettujen sopimusehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

16 luku

Seuraamukset

89 §

Vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset

Joka 15 §:n liittämisvelvollisuutta, 16 §:n siirtovelvollisuutta, 44 §:n 1 tai 4 momentin vähittäismyyjän toimitusvelvollisuutta tai 80 §:n maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen keskeyttämistä loppukäyttäjistä johtuvasta syystä koskevan säännöksen vastaisella menettelyllä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Vahinkoon, joka aiheutetaan toiselle 14 §:n verkon kehittämisvelvollisuutta koskevan säännöksen vastaisella menettelyllä, ei sovelleta vahingonkorvauslakia (412/1974).

90 §

Luvaton maakaasuverkko toiminnan harjoittaminen

Joka harjoittaa maakaasuverkko toimintaa ilman 2 luvussa tarkoitettua lupaa taikka rakentaa maakaasuputken ilman 12 §:ssä tarkoitettua hankelupaa, on tuomittava *luvattomasta maakaasuverkko toiminnan harjoittamisesta* sakkoon, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

91 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 59 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 ja 2 §:ssä.

VIII OSA

Erinäiset säännökset

17 luku

Erinäiset säännökset

92 §

Kunnan oikeus harjoittaa maakaasuliiketoimintaa

Kunta voi harjoittaa maakaasuliiketoimintaa kunnan alueella ja sen ulkopuolella.

93 §

Uuden infrastruktuurin vapauttaminen eräistä velvoitteista

Energiavirasto voi hakemuksesta vapauttaa verkonhaltijan, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan ja varastointilaitteiston haltijan määräajaksi 16 §:ssä säädetystä siirtovelvollisuudesta, 51 ja 55 §:ssä säädetystä käyttöoikeusmenettelystä sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:ssä säädetystä ehtojen, menetelmien ja tariffien vahvistamismenettelystä, jos hakija tekee investoinnin joka koskee:

- 1) Euroopan unionin jäsenvaltioiden välistä yhdysputkea;
- 2) nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai varaston rakentamista; taikka
- 3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua yhdysputken, laitteiston tai varaston kapasiteetin huomattavaa kasvattamista tai niiden muuttamista siten, että uusien maakaasun toimituslähteiden kehittämisen on mahdollista.

Vapautus voi koskea uuden infrastruktuurin kapasiteettia taikka olemassa olevan infrastruktuurin kapasiteettia, jos sitä on huomattavasti lisätty. Vapautus voi koskea myös osaa kapasiteetista. Vapautusta koskeva päätös on julkaistava.

Edellytyksenä vapautuksen myöntämiselle on, että:

- 1) investointi lisää kilpailua maakaasun toimituksissa ja parantaa toimitusvarmuutta;
- 2) investointia ei siihen liittyvien riskien vuoksi tehtäisi ilman vapautusta;
- 3) investoinnin tekevä vapautuksen hakija ei ole investoinnin kohteeseen liittyvän maakaasuverkon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai varastointilaitteiston haltija;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

- 4) investoinnista aiheutuvat kustannukset peritään investoinnin käyttäjiltä; sekä
- 5) vapautus ei haittaa maakaasumarkkinoiden kilpailua, maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen maakaasuverkon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai varaston tehokasta toimintaa, johon investoinnin kohde on liitetty.

Päätökseen voidaan sisällyttää vapautuksen kestoja ja uuden infrastruktuurin syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia ehtoja. Ehdoista päätettäessä on erityisesti otettava huomioon rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikataulu ja olosuhteet Suomessa.

Energiaviraston on ennen vapautuksen myöntämistä päätettävä uuden infrastruktuurin kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja menettelyistä. Säännöissä on vaadittava, että kaikkia infrastruktuurin mahdollisia käyttäjiä pyydetään ilmoittamaan kiinnostuksensa kapasiteetin hankintaan ennen kuin uuden infrastruktuurin kapasiteetti, omaan käyttöön tarkoitettu kapasiteetti mukaan luettuna, jaetaan. Energiaviraston on vaadittava, että ylikuormituksen hallintaa koskeviin sääntöihin sisältyy velvollisuus tarjota käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille ja että infrastruktuurin käyttäjillä on oikeus käydä hankkimallaan kapasiteetilla kauppaa jälkimarkkinoilla. Energiaviraston on otettava huomioon kapasiteetinjakomenettelyn tulokset arvioidessaan vapautuksen perusteiden täyttymistä. Sääntöjä ja menettelyjä koskeva päätös on julkaistava.

Kun Energiavirasto on vastaanottanut tässä pykälässä tarkoitettua vapautusta koskevan hakemuksen tai antanut päätöksen tällaiseen hakemukseen, Energiaviraston on noudatettava maakaasumarkkinadirektiivin 36 artiklan 4, 8 ja 9 kohdassa säädettyä menettelyä.

94 §

Ota tai maksa -sitoumukseen perustuva vapautus palvelun tarjoamisesta

Energiavirasto voi myöntää maakaasualan yritykselle tapauskohtaisesti tilapäisen luvan kieltäytyä siirtopalvelun, jakelupalvelun tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston käyttöoikeuksien tarjoamisesta, jos maakaasualan yritys katsoo joutuvansa vakaviin taloudellisiin tai rahoituksellisiin vaikeuksiin maakaasun pitkäaikaiseen hankintasopimukseen liittyvän ota tai maksa -sitoumuksen vuoksi. Poikkeuslupaa on haettava ennen kieltäytymistä palvelun tarjoamisesta.

Harkitessaan poikkeusluvan myöntämistä Energiaviraston tulee ottaa erityisesti huomioon seuraavat näkökohdat ja perusteet:

- 1) yleinen tavoite toteuttaa kilpailulliset maakaasumarkkinat, poikkeuksen myöntämisen vaikutukset maakaasumarkkinadirektiivin asianmukaiseen soveltamiseen maakaasumarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta sekä markkinoiden kilpailutilanne;

- 2) maakaasualan yritysten ja asiakkaiden taloudellisten ja rahoituksellisten vaikeuksien vakavuus;

- 3) ota tai maksa -sopimuksen allekirjoitusajankohta ja ehdot mukaan lukien se, missä määrin sopimuksessa on otettu huomioon markkinoilla tapahtuvat muutokset sekä missä määrin hakijan voidaan kohtuudella olettaa voineen arvioida, että sopimuksen seurauksena saattaisi aiheutua vakavia vaikeuksia;

- 4) toimenpiteet, joihin ongelman ratkaisemiseksi on ryhdytty;

- 5) hakijan maakaasuverkon tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston yhteenliittämisen aste muiden maakaasuverkkojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen kanssa ja niiden yhteentoimivuus sekä tarpeet varmistaa maakaasun toimitusvarmuus ja täyttää julkisen palvelun velvoitteet.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Hakijalla ei katsota olevan 1 momentissa tarkoitettuja vakavia vaikeuksia ainakaan, jos:

- 1) maakaasun myynti ei laske alle ota tai maksa -sopimuksen mukaisen vähimmäiskäyttömäärän;
- 2) sopimusta voidaan mukauttaa: tai
- 3) hakija pystyy löytämään vaihtoehtoisia myyntikanavia.

Jos hakijalle on myönnetty tässä pykälässä tarkoitettu vapautus, Energiaviraston on noudatettava maakaasumarkkinadirektiivin 48 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

95 §

Tietojen antaminen ministeriölle

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada:

- 1) tukkumyyjältä maakaasun tuontia ja vientiä koskevat sopimukset sekä niitä koskevia tietoja;
- 2) siirtoverkonhaltijalta siirtopalvelua valtakunnan rajan ylittävässä siirtoputkessa koskevat sopimukset sekä niitä koskevia tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava ministeriön ilmoittamassa muodossa.

96 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta Energiaviraston päätökseen, joka koskee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamista tai Energiaviraston tämän lain nojalla tekemien päätösten noudattamista, säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Energiaviraston 24, 36, 66, 79, 93 ja 94 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä Energiaviraston päätökseen, jolla edellä mainituissa pykälissä tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään muuhun kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön 12 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan hallintolainkäyttölain 13 §:n mukaisesti. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta muutoksenhakutuomioistuimen päätökseen, jolla tämä on kumonnut sen antaman päätöksen tai muuttanut sitä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

97 §

Energiaviraston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Edellä 96 §:n 2 momentissa tarkoitettua Energiaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto päätöksessään toisin määrää. Muutoksenhakutuomioistuimella on lisäksi oikeus antaa määräyksiä päätösten täytäntöönpanosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

18 luku

Voimaantulo

98 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 7 § siirtoverkonhaltijaa koskevista lisävaatimuksista, 8 § järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkoluvasta, 16 § siirtovelvollisuudesta, 22 § maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton maksuista, 32 § maakaasujärjestelmän taseselvityksestä, 37 § mittauspalveluiden hinnoittelusta jakeluverkossa ja 48 § loppukäyttäjän mahdollisuudesta maakaasun toimitukseen jakeluverkon kautta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2020.

Tällä lailla kumotaan maakaasumarkkinalaki (508/2000), jäljempänä *vanha laki*. Vanhan lain 2 luvun 3 ja 3 a §, 3 luvun 2 b § ja 6 luvun 3 § jäävät kuitenkin voimaan 31 päivään joulukuuta 2019 saakka. Vanhan lain nojalla annetut asetukset ja Energiaviraston määräykset jäävät voimaan.

99 §

Maakaasuverkkolupia koskevat siirtymäsäännökset

Siirtoverkonhaltijan, joka harjoittaa maakaasuverkkotoimintaa 1 päivänä tammikuuta 2020, on toimitettava maakaasuverkkolupahakemuksensa Energiavirastolle 30 päivän kuluessa siitä, kun maakaasuverkkolupahakemuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu Energiaviraston päätös maakaasun siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta on tullut lainvoimaiseksi.

Lain voimaan tullessa toimivan muun verkonhaltijan kuin 1 momentissa tarkoitettua siirtoverkonhaltijan, joka hakee vanhan lain nojalla myönnetystä maakaasuverkkoluvasta poikkeavaa maakaasuverkkolupaa tai jolle on vanhan lain 6 luvun 1 §:n 2 momentin nojalla myönnetty vapautus maakaasuverkkoluvasta, on toimitettava 2 luvussa tarkoitettu lupahakemuksensa Energiavirastolle viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2018.

Vanhan lain nojalla jakeluverkonhaltijalle myönnetty maakaasuverkkolupa jää voimaan tämän lain mukaisena maakaasuverkkolupana, jollei jakeluverkonhaltija hae vanhan lain nojalla myönnetystä maakaasuverkkoluvasta poikkeavaa maakaasuverkkolupaa. Siirtoverkonhaltijalle ja uutta maakaasuverkkolupaa hakevalle jakeluverkonhaltijalle vanhan lain nojalla myönnetty

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

maakaasuverkkolupa sekä maakaasualan yritykselle vanhan lain 6 luvun 1 §:n 2 momentin nojalla myönnetty vapautus maakaasuverkkoluvasta toimivat tämän lain mukaisena maakaasuverkkolupana siihen asti, kunnes Energiavirasto on tehnyt lainvoimaisen päätöksen uudesta lupahakemuksista. Energiavirasto voi ennen maakaasuverkkolupahakemuksen ratkaisemista muuttaa määräjäksi järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan voimassa olevan maakaasuverkkoluvan ehtoja tämän lain säännösten edellyttämällä tavalla.

100 §

Maakaasun siirtoa koskevat siirtymäsäännökset

Siirtoverkonhaltijan tulee julkaista 22 §:ssä tarkoitetut maakaasun verkkoon syötön ja verkos-
ta oton maksunsa viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2019.

101 §

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston ja varastointilaitteiston haltijan nimeämistä koskeva siirtymäsäännös

Lain voimaan tullessa toimivan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai varastointilaitteiston haltijan nimeämisestä vanhan lain 6 luvun 8 §:n nojalla tehdyt päätökset jäävät voimaan.

102 §

Maakaasusopimuksia koskevat siirtymäsäännökset

Tätä lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin maakaasun liittymissopimuksiin, maakaasuverkkosopimuksiin ja maakaasun myyntisopimuksiin. Ennen lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen liittymismaksun palauttamisesta tai vakuuden luovuttamisesta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa sovellettuja sopimuksen ehtoja.

103 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

104 §

Maakaasuverkkosäätöasetuksen ja sen nojalla annettujen säännösten soveltaminen

Maakaasuverkkosäätöasetusta ja sen nojalla annettuja suuntaviivoja koskevia komission asetuksia ja päätöksiä sovelletaan Suomessa sijaitseviin maakaasun siirtoverkkoihin 1 päivästä tammikuuta 2020.

2.

Laki

maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maakaasun siirtoverkonhaltijoihin, joilla on omistuksessaan tai hallinnassaan Suomessa sijaitsevaa maakaasun siirtoverkkoa.

Maakaasuun rinnastetaan tässä laissa nesteytetty maakaasu sekä uusiutuvista energialähteistä peräisin oleva kaasu ja muu kaasu, joka on syötetty maakaasuverkkoon.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maakaasun siirtoverkolla* maakaasuputkistoa, jossa maakaasua siirretään pääasiallisesti korkeapaineisena, maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettäviä korkeapaineputkistojen osia lukuun ottamatta;

2) *siirtoverkonhaltijalla* elinkeinonharjoittajaa, joka harjoittaa siirtotoimintaa ja on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä toiminta-alueellaan, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;

3) *siirtoverkkotoiminnalla* liiketoimintaa, jossa toiminnanharjoittaja vastiketta vastaan harjoittaa maakaasun siirtotoimintaa maakaasun siirtoverkossa sekä tuottaa ja tarjoaa muita maakaasumarkkina-alaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä verkonhaltijan tehtäväksi säädettyjä maakaasun siirtoverkkoon perustuvia palveluja niitä tarvitseville;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

4) *vertikaalisesti integroituneella yrityksellä* maakaasualan yritystä tai maakaasualan yritysten ryhmää, jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää, joko suoraan tai välillisesti, määräysvaltaa ja jossa yritys tai yritysten ryhmä harjoittaa ainakin joko maakaasun siirtoa, jakelua, nesteyttämistä tai varastointia ja ainakin joko maakaasun tuotantoa tai toimittamista;

5) *määräysvallalla* oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon asiaan liittyvät tosiasialliset tai oikeudelliset olosuhteet antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:

- a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;
 - b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;
- 6) *ministeriöllä* työ- ja elinkeinoministeriötä.

3 §

Siirtoverkkotoiminnan eriyttäminen

Maakaasun siirtoverkkotoiminta on eriytettävä tämän lain vaatimusten mukaisesti maakaasun tai sähkön tuotannosta ja toimittamisesta. Siirtoverkonhaltijan on omistettava siirtoverkko, jossa siirtoverkonhaltija harjoittaa siirtoverkkotoimintaa.

4 §

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

Siirtoverkonhaltijan on varmistettava, että sen organisaatiossa ja päätöksenteossa:

- 1) samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta:
 - a) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden taikka käyttää suoraan tai välillisesti 3 momentissa tarkoitettuja oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden; eikä
 - b) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä taikka käyttää suoraan tai välillisesti 3 momentissa tarkoitettuja oikeuksia maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;
- 2) samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan hallintoneuvoston, hallituksen tai siirtoverkonhaltijaa lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä taikka käyttää suoraan tai välillisesti 2 momentissa tarkoitettuja oikeuksia maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;
- 3) sama henkilö ei ole hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsen sekä siirtoverkonhaltijassa että maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä.

Jos riippumattomuuden varmentamista on pyytänyt siirtoverkonhaltija, joka on kuulunut vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on 1 momentissa säädettyjen vaatimusten lisäksi esitettävä selvitys siitä, että:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

1) vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan tai sen henkilöstön hallussa olevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaville yrityksille;

2) vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä siirtoverkonhaltijalle kuuluvia tehtäviä hoitanutta henkilöstöä ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaviin yrityksiin.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ovat:

1) oikeus käyttää äänivaltaa;

2) oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä;

3) enemmistöosuuden omistaminen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu henkilö on valtio tai muu julkinen elin, kahta erillistä julkista elintä, jotka käyttävät määräysvaltaa yhtäältä siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa ja toisaalta maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, ei katsota 1 momenttia sovellettaessa samaksi henkilöksi.

2 luku

Riippumattomuuden varmentaminen

5 §

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus varmennetaan noudattaen, mitä tässä pykälässä ja maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, 3 artiklassa säädetään.

Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle kaikista suunnitelluista liiketoimista ja muista sen organisaatioon tai päätöksentekoon vaikuttavista toimenpiteistä, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko liiketoimet tai toimenpiteet 3 ja 4 §:n vaatimusten mukaisia.

Energiaviraston on aloitettava varmennusmenettely:

1) siirtoverkonhaltijan tehtyä 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen;

2) omasta aloitteestaan, jos sen tiedossa on, että suunniteltu muutos siirtoverkon omistuksessa tai siirtoverkonhaltijan organisaatiossa tai päätöksenteossa saattaa johtaa 3 tai 4 §:n vastaiseen seuraukseen, tai jos sillä on syytä epäillä, että tällainen seuraus on saattanut tapahtua;

3) Euroopan komission perustellusta pyynnöstä.

Energiaviraston on tehtävä välipäätös siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen tai komission pyynnön saapumisesta. Välipäätös katsotaan tehdyksi, jos Energiavirasto ei ole antanut päätöstä tämän ajan kuluessa. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksestään komissiolle varmentamisen saattamiseksi päätökseen siten kuin maakaasuverkkoasetuksen 3 artiklassa säädetään. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

6 §

Velvollisuus ilmoittaa kolmansista maista tulevista omistajista

Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle tilanteesta, joka johtaisi siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.

Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä ministeriölle ja komissiolle, jos:

1) siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista pyytää siirtoverkon omistaja tai siirtoverkonhaltija, joka on kolmannesta maasta olevan henkilön tai kolmansista maista olevien henkilöiden määräysvallassa;

2) Energiavirasto on muutoin saanut tietoonsa tilanteen, joka johtaisi siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.

7 §

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen kolmansista maista tulevan omistuksen osalta

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettava tässä pykälässä säädetyn menettelyn mukaisesti 6 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa.

Energiaviraston on tehtävä välipäätös neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan 6 §:ssä tarkoitettujen ilmoituksen saapumisesta. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksestään ministeriölle ja komissiolle sekä pyydyttävä ministeriöltä 8 §:ssä tarkoitettu lausunto ja komissiolta lausunto siitä, täyttääkö siirtoverkonhaltija maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY 9 artiklan vaatimukset. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana ministeriölle ja komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot.

Energiaviraston on tehtävä lopullinen päätöksensä siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta kahden kuukauden kuluessa siitä, kun 2 momentissa ja 8 §:ssä tarkoitettujen komission lausuntojen määräajat päättyvät. Energiaviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan säädettyssä määräajassa, on katsottava, ettei sillä ole Energiaviraston välipäätöksen johdosta huomautettavaa.

Energiaviraston on annettava kielteinen ratkaisu siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa, jos:

1) ei ole osoitettu, että siirtoverkonhaltija täyttää 3 ja 4 §:n vaatimukset; tai

2) ministeriö on lausunnossaan todennut, että sille ei ole osoitettu, että varmennuksen myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta kansallisesti tai Euroopan unionissa.

Energiaviraston on liitettävä ministeriön ja komission lausunnot lopulliseen päätökseensä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

8 §

Ministeriön lausunto toimitusvarmuudesta

Ministeriön on annettava Energiavirastolle lausunto siitä, vaarantaako 6 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa siirtoverkonhaltijan riippumattomuudelle myönnettävä varmennus energian toimitusvarmuutta kansallisesti tai Euroopan unionissa. Lausunto on toimitettava Energiavirastolle siten, että virastolle jää riittävästi aikaa lausunnon käsittelyyn. Ministeriön on asiaa harkitessaan otettava huomioon:

1) ne Euroopan unionin oikeudet ja velvollisuudet asianomaista kolmatta maata kohtaan, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa Euroopan unioni on sopimuspuolena ja jossa käsitellään energian toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja;

2) ne Suomen oikeudet ja velvollisuudet kolmatta maata kohtaan, jotka johtuvat Suomen ja kyseisen kolmannen maan välisistä sopimuksista edellyttäen, että ne ovat Euroopan unionin oikeuden mukaisia;

3) muut tapaukseen ja asianomaiseen kolmanteen maahan liittyvät erityiset tosiseikat ja olosuhteet.

Ministeriön on pyydettävä lausuntoansa varten komissiolta lausunto siitä, vaarantaako varmennuksen myöntäminen energian toimitusvarmuuden Euroopan unionissa. Ministeriön on omassa lausunnossaan otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Ministeriö voi poiketa komission lausunnosta, jos varmennuksen myöntäminen vaarantaa energian toimitusvarmuuden Suomessa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

Ministeriön lausuntoon ei saa erikseen hakea muutosta.

9 §

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmennuksen sisältävää maakaasuverkkolupaa koskeva ilmoitus

Energiaviraston on ilmoitettava komissiolle, kun se on myöntänyt maakaasumarkkinalain (/) 4 §:ssä tarkoitetun maakaasuverkkoluvan siirtoverkonhaltijalle, jonka riippumattomuus on varmennettu tämän lain ja maakaasuverkkoasetuksen 3 artiklan mukaisesti. Luvan myöntäminen on tällöin julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

10 §

Liiketoimen täytäntöönpano

Siirtoverkonhaltija tai osapuolet eivät saa ryhtyä 5 §:n 2 momentissa tai 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun liiketoimeen tai toimenpiteeseen, ennen kuin siirtoverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettu liiketoimen tai toimenpiteen osalta, ellei jäljempänä toisin säädetä tai asian käsittelyssä toisin määrätä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä osakeyhtiölain (624/2006) 18 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisen lunastusvelvollisuuden tai -oikeuden käyttämisestä eikä luvan myöntämisestä mainitun lain

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

16 luvussa tarkoitettuun sulautumiseen. Sulautumista ei kuitenkaan saa rekisteröidä, ennen kuin siirtoverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettu sulautumisen osalta.

Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta päätökseen, joka koskee siirtoverkonhaltijan hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsenen nimittämistä.

11 §

Toimenpiteet siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisen epäämisen johdosta

Markkinaoikeus voi Energiaviraston esityksestä määrätä liiketoimen tai toimenpiteen purettavaksi, jos siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen on eväty liiketoimen tai toimenpiteen osalta. Energiaviraston on ennen esityksen tekemistä neuvoteltava osapuolten kanssa liiketoimen tai toimenpiteen vapaaehtoisesta purkamisesta. Jos liiketoimen tai toimenpiteen vapaaehtoisesta purkamisesta sovitaan, Energiavirasto määrää noudatettavat ehdot.

12 §

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevan uuden päätöksen antaminen

Energiavirasto voi aiemman päätöksen estämättä tehdä uuden päätöksen siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa, jos aiempi päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen, asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen, tai jos liiketoimi tai toimenpide on pantu täytäntöön 10 §:n vastaisesti. Uusi päätös voidaan antaa vain painavasta syystä, jos aiemman päätöksen lainvoimaiseksi tulosta taikka liiketoimen tai toimenpiteen täytäntöönpanosta on kulunut enemmän kuin viisi vuotta.

3 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät

Ministeriön tehtävänä on lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen päätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

14 §

Siirtoverkonhaltijan oikeus hankkia ja toimittaa maakaasua

Siirtoverkonhaltija voi hankkia ja toimittaa maakaasua, jos toiminnan tarkoituksena on:

1) maakaasuverkon rakentamisessa, käytössä ja ylläpidossa tarvittavan energian hankinta;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

- 2) järjestelmävastuuseen kuuluvien tehtävien hoitaminen;
- 3) siirtorajoitusten hallinta;
- 4) siirtoverkon rakentamista, käyttöä ja kunnossapitoa palvelevien nesteytetyn maakaasun kaasuttamiseen tarkoitettujen laitteistojen käyttö ja niiden avulla tapahtuva maakaasun toimitus verkkoon;
- 5) huolehtia toimista kaasunsaannin turvaamiseksi ja neuvoston direktiivin 2004/67/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 994/2010 tai valmiuslain (1552/2011) mukaisista toimenpiteistä.

15 §

Riippumattomuuden varmentamisen suhde maakaasuverkkolupamenettelyyn

Siirtoverkonhaltijan, jolla on voimassa oleva maakaasuverkkolupa, on haettava uutta maakaasuverkkolupaa sen jälkeen, kun sen riippumattomuus on varmennettu ensimmäisen kerran.

16 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta Energiaviraston päätökseen, joka koskee tämän lain noudattamista tai Energiaviraston tämän lain nojalla tekemien päätösten noudattamista, säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta muutoksenhakutuomioistuimen päätökseen, jolla tämä on kumonnut sen antaman päätöksen tai muuttanut sitä.

17 §

Energiaviraston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto päätöksessään toisin määrää. Muutoksenhakutuomioistuimella on lisäksi oikeus antaa määräyksiä päätösten täytäntöönpanosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain voimaan tullessa siirtoverkkotoimintaa harjoittavan siirtoverkonhaltijan on toimitettava 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta Energiavirastolle viimeistään 14 päivänä tammikuuta 2020.

3.

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 4 §:n 2 momentti ja 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on jälkimmäinen laissa 1432/2014,

muutetaan 2 §:n 2 kohta, 12 §:n 2 momentti, 14 §:n 3 momentti, 16 §:n 1 momentin 1 kohdan j ja k alakohta, 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 5 luvun otsikko sekä 21—24, 36 ja 37 §, sellaisena kuin niistä on 36 § laissa 649/2014, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 649/2014, uusi 2 a kohta, 16 §:n 1 momentin 1 kohtaan uusi l ja m alakohta ja 1 momenttiin uusi 2 a kohta sekä lakiin uusi 25 a ja 25 b § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan niiden valvonta- ja seurantatehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

2) maakaasumarkkinalaissa (/) sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja viranomaisten määräyksissä;

2 a) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (/);

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

12 §

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

- 1) maakaasumarkkinalaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;
- 2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;
- 3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla.

14 §

Energiamarkkinaviraston päätös valvontajakson päätyttyä

Energiavirasto voi painavasta syystä verkonhaltijan hakemuksesta pidentää 1 momentissa tarkoitettua tasoitusjaksoa enintään neljällä vuodella. Pidennys on aina myönnettävä sille osuudelle alijäämästä, jota verkonhaltija ei ole voinut kattaa 1 momentin mukaisesti sähkömarkkinalain 26 a §:ssä tai maakaasumarkkinalain 24 §:ssä säädetyn siirto- ja jakelumaksujen korotusten rajoittamisen vuoksi.

16 §

Seuraamusmaksu

Elinkeinonharjoittajalle voidaan määrätä seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta:

- 1) rikkoo tai jättää noudattamatta sähkömarkkinalain:
- j) 73 tai 75 §:n säännöksiä sähkömarkkinoiden osapuolen tai verkonhaltijan tasevastausta tai ilmoitusvelvollisuudesta;
- k) 74 §:n säännöksiä verkonhaltijan tai tasevastaavan taseselvitykseen kuuluvista velvollisuuksista;

l) 76 §:n säännöksiä salassapitovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta edellyttäen, että elinkeinonharjoittaja on oikeushenkilö; taikka

- m) 77—80 tai 82 §:n säännöksiä toimintojen eriyttämisestä;
- 2) rikkoo tai jättää noudattamatta maakaasumarkkinalain:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

- a) 14 §:n säännöstä verkon kehittämisvelvollisuudesta, jos kysymys on velvollisuuden olennaisesta tai pitkäkestoisesta rikkomisesta tai laiminlyönnistä, jonka Energiavirasto on 9 §:n nojalla velvoittanut korjaamaan, jos elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut päätöstä;
 - b) 13, 15—17, 20—23 tai 25 §:n säännöksiä verkkoon pääsyn ja verkkopalvelujen järjestämisestä tai verkkopalvelujen hinnoittelusta;
 - c) 29, 31, 32 tai 35 §:ssä säädettyjä siirtoverkonhaltijalle kuuluvia tehtäviä tai niihin liittyviä velvoitteita;
 - d) 39 tai 46 §:n säännöksiä jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän laskutuksesta;
 - e) 42 tai 44 §:n säännöksiä toimitusvelvollisuudesta tai siihen liittyvistä velvoitteista;
 - f) 43 §:n säännöksiä sopimustietojen säilyttämisestä;
 - g) 49 tai 53 §:n säännöksiä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai varastointilaitteiston haltijan nimeämisestä ja toiminnan aloittamista koskevasta ilmoituksesta;
 - h) 50 tai 51 §:n säännöksiä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston taikka 54 tai 55 §:n säännöksiä varastointilaitteiston tai putkilinjavarastoinnin käyttöoikeusjärjestelmästä, laitteistojen käyttöoikeuden järjestämisestä tai palvelujen hinnoittelusta;
 - i) 56 §:n säännöksiä maakaasun varastointilaitteiston haltijan riippumattomuudesta;
 - j) 57 tai 58 §:n säännöksiä maakaasumarkkinoiden osapuolen tai verkonhaltijan tasevastuusta tai ilmoitusvelvollisuudesta;
 - k) 59 §:n säännöksiä salassapitovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta edellyttäen, että elinkeinonharjoittaja on oikeushenkilö; tai
 - l) 60—63 tai 65 §:n säännöksiä toimintojen eriyttämisestä;
- 2 a) rikkoo tai jättää noudattamatta maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain:
- a) 5 tai 6 §:n säännöksiä liiketoiminta tai toimenpidettä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta tai 10 §:ssä säädettyä liiketoiminnan täytäntöönpanoa tai toimenpiteen toteuttamista koskevaa kieltoa; tai
 - b) 14 §:n säännöksiä siirtoverkonhaltijan oikeudesta hankkia ja toimittaa maakaasua;

Elinkeinonharjoittajalle voidaan määrätä seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai jättää noudattamatta maakaasuverkoasetuksen:

- 1) 13 tai 14 artiklan säännöksiä verkkoon pääsystä perittävistä maksuista tai verkkoon pääsyyn liittyvistä palveluista;
- 2) 15 artiklan säännöksiä verkkoon pääsyyn liittyvistä palveluista varastojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen osalta;
- 3) 16 tai 17 artiklan säännöksiä kapasiteetinjakomekanismien tai ylikuormituksen hallintamennettelyjä koskevista periaatteista siirtoverkonhaltijan taikka varastojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen osalta;
- 4) 18 tai 19 artiklan säännöksiä avoimuusvaatimuksista siirtoverkonhaltijan taikka varastojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen osalta;
- 5) 20 artiklan säännöksiä tietojen säilyttämisestä;
- 6) 21 artiklan säännöksiä tasehallintasäännöistä tai tasepoikkeamamaksuista;
- 7) 22 artiklan säännöksiä kapasiteettioikeuksien kaupasta;
- 8) liitteen 1 säännöksiä kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyvistä palveluista, kapasiteetin jakamisesta, ylikuormituksen hallinnasta tai verkkoon pääsyn edellyttämien tietojen avoimuudesta; taikka

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

9) 23 artiklan nojalla annetun, suuntaviivoja koskevan komission asetuksen tai päätöksen säännöksiä.

5 luku

Energiaviraston toimilupa- ja markkinalupavalvonta

21 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan Energiaviraston tehtäviin kuuluvaan toimilupa- ja markkinalupavalvontaan.

Toimilupavalvonnan piiriin kuuluvia Energiaviraston tai työ- ja elinkeinoministeriön päätöksiä ovat:

- 1) päätös sähkö- tai maakaasuverkkolupa-asiassa;
- 2) päätös sähköjohdon tai maakaasuputken rakentamista koskevassa hankelupa-asiassa;
- 3) päätös nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai maakaasun varastointilaitteiston haltijan nimeämisestä koskevassa asiassa.

Markkinalupavalvonnan piiriin kuuluvia Energiaviraston päätöksiä ovat:

- 1) lupaa, vahvistamista tai poikkeusta koskeva muu kuin toimilupavalvonnan piiriin kuuluva päätös, joka on tehty sähkömarkkinalain tai maakaasumarkkinalain nojalla;
- 2) lupaa, vahvistamista tai poikkeusta koskeva päätös, joka on tehty kansallisena sääntelyviranomaisena 2 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla;
- 3) lupaa, vahvistamista tai poikkeusta koskeva päätös, joka on tehty maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain nojalla.

22 §

Energiaviraston yleinen toimivalta toimilupavalvonnassa

Jos joku harjoittaa luvanvaraista sähkö- tai maakaasuverkkotoimintaa ilman vaadittua lupaa tai laiminlyö velvollisuutensa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston tai maakaasun varastointilaitteiston haltijan ilmoittamisesta tai, jos toimilupavalvottava ei täytä luvan myöntämisen edellytyksinä olevia vaatimuksia tai rikkoo tai laiminlyö noudattaa toimilupavalvonnan piiriin kuuluvan päätöksen ehtoja, Energiaviraston on velvoitettava toiminnanharjoittaja korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

23 §

Sähkö- ja maakaasuverkkoluvan peruuttaminen

Energiavirasto voi peruuttaa sähköverkkoluvan, maakaasuverkkoluvan sekä sähkömarkkinalain 12 §:ssä ja maakaasumarkkinalain 11 §:ssä säädetyn vapautuksen tai poikkeusluvan:

- 1) jos luvanhaltija lopettaa verkkotoiminnan;
- 2) jos luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä;
- 3) jos luvanhaltija toistuvasti ja oleellisesti rikkoo lupaehtoja, sähkömarkkinalakia tai maakaasumarkkinalakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä, sähkökauppa-asetusta tai sen nojalla annettujen, suuntaviivoja koskevien komission asetusten tai päätösten säännöksiä taikka sähkö- tai maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annettujen, suuntaviivoja koskevien komission asetusten tai päätösten säännöksiä eikä luvanhaltijalle etukäteen annettu varoitus luvan peruuttamisesta ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen;
- 4) jos luvanhaltija toistuvasti ja oleellisesti rikkoo maakaasuverkkoasetusta tai sen nojalla annettujen, suuntaviivoja koskevien komission asetusten tai päätösten säännöksiä, siltä osin kuin niitä sovelletaan Suomessa, eikä luvanhaltijalle etukäteen annettu varoitus luvan peruuttamisesta ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen; tai
- 5) jos luvanhaltija toistuvasti ja oleellisesti rikkoo maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain säännöksiä eikä luvanhaltijalle etukäteen annettu varoitus luvan peruuttamisesta ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

24 §

Toimenpiteet sähkö- ja maakaasuverkkoluvan peruuttamisen johdosta

Jos sähköverkkolupa, maakaasuverkkolupa taikka sähkömarkkinalain 12 §:ssä tai maakaasumarkkinalain 11 §:ssä tarkoitettu vapautus peruutetaan, Energiaviraston on tarvittaessa päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä kyseisen verkkotoiminnan ylläpitämiseksi.

Jollei sähköverkon tai maakaasuverkon siirtämisestä toiselle verkonhaltijalle sovita, Energiavirasto voi päättää verkkoluvan siirtämisestä ja verkon lunastamisesta täyttä korvausta vastaan. Korvauksen perusteiden ja määräämisen suhteen on noudatettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään lunastusmenettelystä ja -korvauksesta.

25 a §

Energiaviraston yleinen toimivalta markkinalupavalvonnassa

Jos markkinalupavalvottava ei täytä luvan myöntämisen edellytyksenä olevia vaatimuksia taikka rikkoo tai laiminlyö noudattaa markkinalupavalvonnan piiriin kuuluvan päätöksen ehtoja, Energiaviraston on velvoitettava valvottava korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

25 b §

Markkinalupavalvonnan piiriin kuuluvan luvan muuttaminen ja peruuttaminen

Markkinalupavalvonnan piiriin kuuluvaa lupaa, vahvistusta tai poikkeusta koskevaa päätöstä tai sen ehtoja voidaan muuttaa Energiaviraston aloitteesta, jos muuttamiseen on 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu peruste.

Energiavirasto voi peruuttaa markkinalupavalvonnan piiriin kuuluvan lupaa, vahvistusta tai poikkeusta koskevan päätöksen:

- 1) jos päätöksen kohde ei enää täytä päätöksen edellytyksiä;
- 2) jos päätöksen kohde toistuvasti ja oleellisesti rikkoo päätöksen ehtoja eikä päätöksen kohdelle etukäteen annettu varoitus päätöksen peruuttamisesta ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

36 §

Muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen

Energiaviraston 3 ja 4 luvun sekä 25 a ja 25 b §:n nojalla tekemään päätökseen, kansallisena sääntelyviranomaisena 2 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tekemään päätökseen ja päätökseen, jolla edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

Energiaviraston muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Energiaviraston päätökseen toimittaa tarkastus tai antaa virka-apua ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

37 §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden päätökseen

Hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan hallintolainkäyttölain 13 §:n mukaisesti. Markkinaoikeuden päätöstä valitukseen, joka on tehty Energiaviraston 10, 11, 13 tai 14 §:n nojalla antamasta päätöksestä, on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta päätökseen, jonka markkinaoikeus on antanut Energiaviraston seuraamusmaksun määräämistä koskevaan esitykseen taikka jolla muutoksenhakutuomioistuin on kumonnut Energiaviraston päätöksen tai muuttanut sitä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 2 §:n 2 a kohta, 12 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentin 2 a kohta ja 2 momentti, 21 §:n 3 momentin 3 kohta ja 23 §:n 5 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2020.

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 28 §, 45 §:n 2 momentti, 62 §, 93 §:n 3 momentti, 106 ja 114 § sekä
lisätään lakiin uusi 26 a § ja 119 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

26 a §

Sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korottaminen

Verkonhaltija saa korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 15 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuna. Jos verkkonhaltija tekee korotuksesta alkavan 12 kuukauden ajanjakson aikana lisää sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korotuksia, eivät kyseisenä aikana kerätyt maksujen korotukset tällöinkään saa ylittää 15 prosenttia tarkastelujakson ensimmäistä korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana kerättyjen maksujen määrästä.

Korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan verkkonhaltijan sähköverkon käyttäjiä edustavan kunkin asiakasryhmän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin kuhunkin asiakasryhmään kuuluviin verkon käyttäjiin sovellettavien korkeimpien verokantojen mukaan määritetystä sähkönsiirron ja sähkönjakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjien sähkön käyttöön perustuvien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrä. Asiakasryhmät on määriteltävä siten, että ne kuvaavat tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla verkkonhaltijan sähköverkon käyttöä ja verkon käyttäjien ominaispiirteitä.

Korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan kuitenkin kantaverkossa verkon käyttäjien 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson yhteenlaskettujen sähkönsiirron kokonaismaksujen perusteella ja suurjännitteisessä jakeluverkossa erikseen kunkin verkon käyttäjän 12 kuukauden

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella, jos 2 momentissa tarkoitettua laskentaperustetta ei voida käyttää **kantaverkossa tai suurjännitteisessä jakeluverkossa**. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin verkon käyttäjän sähkönsiirron ja sähkönjakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjän sähkön käyttöön perustuvien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä arvonnisäveron korotusten määrä.

Korotuksen hyväksyttävään enimmäismäärään ei lasketa verkonhaltijan sähköverkkonsa käyttäjille antaman enintään kuuden kuukauden pituisen määräaikaisen alennuksen päättymisestä aiheutuvaa sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen korotusta, joka perustuu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:ssä tarkoitetun Energiaviraston vahvistuspäätöksen ehtoihin, eikä verkonhaltijan sähköverkkonsa käyttäjille antaman määräaikaisen alennuksen päättymisestä aiheutuvaa sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen korotusta, joka perustuu Energiaviraston mainitun lain 14 §:n nojalla antamaan päätökseen velvoittava verkonhaltija alentamaan sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujaan ylijäämän vuoksi.

Yritysjärjestelyn seurauksena syntyneen uuden tai toimintaa jatkavan verkonhaltijan sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen korotuksen hyväksyttävää enimmäismäärää laskettaessa otetaan korotusta edeltävän tarkastelujakson maksujen määränä huomioon yritysjärjestelyssä mukana olevien verkonhaltijoiden kyseisen tarkastelujakson aikana keräämien maksujen summa.

Energiavirasto voi hakemuksesta antaa verkonhaltijalle luvan yksittäistapauksessa poiketa 1 momentissa säädetystä, jos se on välttämätöntä sähköverkkoluvan myöntämisen edellytysten tai verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista asiakasryhmistä ja niiden määrittämisestä.

28 §

Verkonhaltijan varautumissuunnittelu

Verkonhaltijan on asianmukaisella suunnittelulla varauduttava sähköverkkoonsa kohdistuviin normaaliolojen häiriötilanteisiin, sähköjärjestelmässä ilmenevien sähkönsaannin häiriöiden edellyttämien säännöstelytoimenpiteiden täytäntöönpanoon ja valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin. Verkonhaltijan on laadittava varautumissuunnitelma sekä osallistuttava tarpeellisessa laajuudessa huoltovarmuuden turvaamiseen tähtäävään valmiussuunnitteluun. Varautumissuunnitelma on päivitettävä vähintään kerran kolmessa vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea yhteiskunnan johtamisen ja turvallisuuden, väestön toimeentulon sekä elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamiseksi tarpeellista sähköverkkojen toiminnan sekä sähkönsiirron ja -jakelun järjestelyä.

Varautumissuunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kuuden kuukauden kuluessa varautumissuunnitelman vastaanottamisesta vaatia verkonhaltijaa tekemään siihen muutoksia, jos se ei täytä säädettyjä vaatimuksia.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

45 §

Järjestelmävastuu

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja sähkön siirtojärjestelmän sekä siihen liitettyjen voimalaitosten ja kuormien käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

62 §

Suljettua jakeluverkkoa koskevat erityissäännökset

Suljettuun jakeluverkkoon ja suljetun jakeluverkonhaltijaan ei sovelleta 23 eikä 26 a §:ää, 27 §:n 3 momenttia, 28, 29, 50—53, 53 a, 54—57, 57 a, 58 eikä 59 §:ää.

Edellä 24 a ja 24 b §:ää ja 27 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan suljetun jakeluverkon haltijaan vain, jos Energiavirasto on vahvistanut sille sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 11 §:ssä tarkoitetut ehdot ja menetelmät.

93 §

Sopimusehtojen muuttaminen

Jos jakeluverkonhaltijan vastuualue muuttuu, sillä on oikeus muuttaa sähkönjakelun maksuja 55 §:ssä säädetyn yhtenäisen hinnoittelun toteuttamiseksi.

106 §

Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät

Ministeriön tehtävänä on tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Kuluttaja-asiamies valvoo 13 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2017 vp

114 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta Energiaviraston päätökseen, joka koskee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamista tai Energiaviraston tämän lain nojalla tekemien päätösten noudattamista, säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Energiaviraston 26 a, 28, 31, 52, 55, 65, 67, 83, 102 ja 119 §:n ja ministeriön 63 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä Energiaviraston päätökseen, jolla edellä mainituissa pykälissä tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään muuhun kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ministeriön 14 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan hallintolainkäyttölain 13 §:n mukaisesti. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta muutoksenhakuuomioistuinten päätökseen, jolla tämä on kumonnut viraston antaman päätöksen tai muuttanut sitä.

119 §

Jakeluverkon toimintavarmuutta koskeva siirtymäsäännös

Energiavirasto voi jakeluverkonhaltijan hakemuksesta myöntää 2 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanoajan pidennyksen myös jakeluverkonhaltijalle, joka on osoittanut, että 51 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädettyjen vaatimusten täyttäminen edellyttää siltä 1 päivänä syyskuuta 2013 vallinneen tilanteen mukaan määritettynä ja jaellun sähkön määrään suhteutettuna merkittävästi enemmän investointeja verrattuna jakeluverkonhaltijoiden mainittujen vaatimusten täyttämiseksi keskimäärin tekemiin investointeihin tai että se joutuu mainittujen vaatimusten täyttämiseksi uusimaan ennenaikaisesti merkittävän määrän jakeluverkkoa. Pidennyksen myöntämisen edellytyksenä on tällöin lisäksi, että jakeluverkonhaltijalla on keskimäärin yli 200 metriä jakeluverkkoa yhtä jakeluverkon käyttöpaikkaa kohti. Hakemus täytäntöönpanoajan jatkamisesta on tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 2 §:n 17 ja 18 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1400/2010, seuraavasti:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *maakaasun siirtoverkolla* maakaasumarkkinalain (/) 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettua maakaasun siirtoverkkoa;

18) *maakaasuverkonhaltijalla* maakaasumarkkinalain 3 §:n 9 kohdassa tarkoitettua siirtoverkonhaltijaa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20.6.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen uv
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Eero Lehti kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Martti Mölsä uv
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Antero Vartia vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen